

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Obchodní vztahy Evropské unie a integrační organizace MERCOSUR

Trade Relations of the European Union and the Integration Organization MERCOSUR

Student: Kateřina Vaisarová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Ostrava 2018

Zadání bakalářské práce

Student:

Kateřina Vaisarová

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6210R004 Eurospráva

Téma:

Obchodní vztahy Evropské unie a integrační organizace MERCOSUR
Trade Relations of the European Union and the Integration Organization
MERCOSUR

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Evropská unie jako partner rozvojových zemí
3. Historické pozadí a současný stav vztahu Evropské unie k MERCOSUR
4. Obchodní toky mezi Evropskou unií, MERCOSUR a jeho členskými zeměmi
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BINDI, Federiga a Irina ANGELESCU, eds. *The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World*. 2nd ed. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2012. 366 s. ISBN 978-0-8157-2252-6.

FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*.

Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.

GOMEZ-ARANA, Arantza. *The European Union's policy towards Mercosur: Responsive not strategic*. Manchester: Manchester University Press, 2017. 256 s. ISBN 978-0-7190-9694-5.

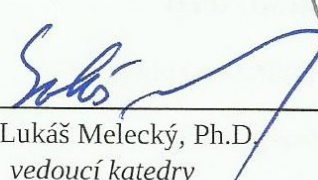
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Kovářová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

Ing. Lukáš Melecký, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Místopřísežné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Obchodní vztahy Evropské unie a integrační organizace MERCOSUR“, včetně příloh, vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Ostravě dne 9. 5. 2018

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Vafsa L.', is positioned to the right of the date.

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Evě Kovářové, Ph.D. za její odborné vedení, veškerý věnovaný čas, pomoc, podporu, trpělivost, a především za její cenné rady a náměty při zpracování této práce.

OBSAH

OBSAH	3
1 Úvod	5
2 Evropská unie jako partner rozvojových zemí.....	7
2.1. Rozvojové země	7
2.1.1. Charakteristické znaky rozvojových zemí (Latinské Ameriky)	8
2.2. Klasifikace rozvojových zemí	9
2.2.1 Užší a širší koncepce	9
2.2.2 Klasifikace Světové banky.....	10
2.2.3 Klasifikace Mezinárodního měnového fondu	11
2.2.4 Klasifikace Organizace spojených národů.....	12
2.3. Rozvojová politika Evropské Unie	14
2.3.1 Právní základ.....	14
2.3.2 Cíle a principy	15
2.4. Obchodní politika EU	16
2.4.1 Rozhodovací proces	17
2.4.2 Nástroje společné obchodní politiky	18
3 Historické pozadí a současný stav vztahu Evropské unie k MERCOSUR	20
3.1. MERCOSUR	20
3.2. Institucionální struktura MERCOSUR	23
3.3. Historické vztahy Evropy a Jižní Ameriky	30
3.4. Počátky a vývoj vztahů Evropské unie a MERCOSUR	31
3.5. Asociační dohoda mezi Evropskou unií a MERCOSUR.....	32
3.6. Vývoj obchodních vztahů Evropy a Latinské Ameriky.....	34
3.7. Obchodní vztahy Evropské unie s MERCOSUR	36
4 Obchodní toky mezi Evropskou unií, MERCOSUR a jeho členskými zeměmi.....	39
4.1. Export Evropské unie do MERCOSUR.....	41
4.2. Import Evropské unie z MERCOSUR.....	47
Závěr	53
Seznam použité literatury	55
Seznam zkratk.....	60
Seznam tabulek, grafů a obrázků	

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

Problematika rozvojových zemí je stále aktuální, tyto země hůře dosahují průměrné celosvětové hospodářské úrovně, a to má patřičný vliv i na jejich obyvatelstvo. Země Latinské Ameriky jsou společně se zeměmi Asie a Afriky označovány byly od konce 50. let jako třetí svět, který byl charakteristický svou ekonomickou i sociální zaostalostí, která byla důsledkem jejich koloniální minulosti. Toto označení ale již zaniklo společně se Studenou válkou. Dnes tyto země trápí mimo jiné, nízký průměrný věk, ale také vysoká zaměstnanost v primárním sektoru či nízký hrubý domácí produkt na obyvatele. Toto je jen výčet problémů, s nimiž se musejí tyto země potýkat a které v konečném důsledku vedou k relativně horšímu postavení ve světové ekonomice.

Cílem práce je představit současnou formu vztahů mezi Evropskou unií a Společným trhem jihu (MERCOSUR) a zhodnotit objem a strukturu obchodní výměny Evropské unie s touto latinskoamerickou integrační organizací.

Druhá kapitola této práce se zaměřuje na rozvojové země jako takové. Už definovat co to je rozvojová země a jaké jsou její rysy je složitým úkolem. Proto je součástí kapitoly nejen jejich vymezení, ale také klasifikace nejvýznamnějších mezinárodních organizací – Světové banky, Mezinárodního měnového fondu a Konference OSN pro obchod a rozvoj. Dále se kapitola zaměřuje na rozvojovou politiku Evropské unie, jakožto důležitou součást jejich vnějších ekonomických vztahů, kde lze spatřit počátky vztahů se zeměmi integrační organizace MERCOSUR. Zmíněny jsou pak především její cíle a právní základ. Kapitulu uzavírá obchodní politika Unie, její nástroje a rozhodovací proces.

Na bližší a specifitější vztahy mezi EU a MERCOSUR se zaměřuje kapitola třetí. V úvodu je kapitola zaměřena na integrační organizaci MERCOSUR, její vznik, vývoj a institucionální strukturu. Pro lepší porozumění současným vztahům organizací je v kapitole zmíněna stručně také společná historie Evropy a Latinské Ameriky s postupným vývojem vztahů mezi Evropskou unií a Společným trhem jihu až k současnému vyjednávání o Asociační dohodě a vývoji společného obchodu.

Předmětem této práce jsou obchodní vztahy EU a MERCOSUR. Těm je věnována poslední kapitola, ve které je zhodnocena důležitost trhu Unie pro trh MERCOSUR a naopak. Kapitola je primárně zaměřena na obchody se zbožím, jejich postupný vývoj i procentuální podíl na celkovém obchodu. Pro lepší přehlednost je kapitola členěna na část o exportu do zemí MERCOSUR a importu z těchto zemí do zemí Unie. Každá tato část kromě postupných vývoji

objemů obchodovaného zboží zahrnuje také komoditní strukturu vývozu/dovozu v loňském roce 2017.

2 Evropská unie jako partner rozvojových zemí

V následující kapitole bude nastíněno vymezení rozvojových zemí, jejich vývoj a následně klasifikace, a to zejména podle kritérií několika nejvýznamnějších mezinárodních organizací jako jsou Světová banka, Mezinárodní měnový fond či Organizace spojených národů, respektive Konference OSN pro obchod a rozvoj. Dále se bude kapitola věnovat charakteristickým rysům, kterými se rozvojové ekonomiky vyznačují. Druhá část kapitoly bude popisovat evropskou rozvojovou politiku – její vývoj společně s legislativním rámcem, také její cíle a nastíní i institucionální základ této důležité sdílené politiky EU, stejně jako nástroje a způsoby financování rozvojové spolupráce.

2.1. Rozvojové země

Za „rozvojové“ jsou považovány země, které byly v minulosti většinou koloniemi, polokoloniemi nebo závislými územími. Tato území byla metropolemi podmaněna jak politicky, tak ekonomicky – kolonizátoři zde dováželi kapitál, vyváželi z nich však veškeré bohatství, které umožňovalo růst metropolí, zatímco kolonie ve svém ekonomickém růstu stagnovaly, v lepším případě probíhal růst velmi pomalu.

50. a 60. léta 20.století se vyznačovala snahami o dekolonizaci, tedy úsilím o politickou i ekonomickou nezávislost, jinak řečeno šlo o rozpad koloniálního systému. Kolonie tehdy získaly sice politickou nezávislost na metropolích, jejich ekonomická závislost však přetrvávala. Kromě toho přineslo toto období vznik socialistické soustavy a tím pádem také nové rozdělení světa na:

- bývalé metropole rozvinutých tržních ekonomik, které představují zejména kapitalismus – jinak řečeno „první svět“,
- země socialistického bloku, jak metropole, tak kolonie, i ostatní socialistické země, nazývané také jako „druhý svět“,
- a nakonec bývalé kolonie a polokolonie, rozvojové země, u nichž se vžil název „třetí svět“. Tento výraz začal být od konce 50.let používán pro souhrnné označení zemí Latinské Ameriky, Asie a Afriky, které se snažily překonat svou hospodářskou i sociální zaostalost.

Rozvinuté tržní ekonomiky a socialistické země, které byly rozdělené na západní „první svět“ a východní socialistický blok „druhého světa“ mezi sebou soutěžily nejen na ekonomické a politické úrovni, ale také o získání co největšího vlivu na území „třetího

světa“. V tomto období dochází také k prvním diferenciacím rozvojového světa a začínají vznikat nové podskupiny:

- nově industrializované rozvojové země,
- socialistické rozvojové ekonomiky – Kuba, Vietnam, Laos,
- rozvojové ekonomiky socialistické orientace, jako například Etiopie či Afganistan,
- země vyvážející ropu – *OPEC, Organization of the Petroleum Exporting Countries*, které jsou nazývány „čtvrtým světem“, a nakonec
- nejméně rozvinuté země – *LDCs, Least Developed Countries*, takzvaný „pátý svět“.

Problémy ve vývoji rozvojových zemí v 70. a 80. letech představovala strukturální krize společně s narůstajícími globálními problémy světové ekonomiky, které opět vedli ke stagnaci vývoje rozvojového světa, a proto se toho období někdy označuje jako *ztracená dekáda*.

90. léta byla naproti tomu úspěšnější, přispěl k tomu vznik takzvaných transformujících se ekonomik i rozpad socialistického bloku, kdy došlo k transformování většiny druhého světa (mezi výjimky patří Čína, Vietnam, Korea a Kuba), ačkoli ne vždy bylo úspěšné a některé země se dostaly mezi rozvojové. Došlo opět k novému odlišení světa na rozvinuté tržní ekonomiky (RTE), transformující se (tranzitivní) ekonomiky (TE), a rozvojové ekonomiky (RE).¹

Ačkoli jednotná definice rozvojových zemí neexistuje, dá se říct, že se jedná o země, které bývaly (polo)koloniemi, přičemž se ale zvládly z této koloniální soustavy vyprostit v období jejího rozpadu a získaly tak státní samostatnost, ačkoli se jejich koloniální minulost stále negativně projevuje nejen v jejich společnosti, ale i ekonomické sféře. Tyto země totiž nejsou schopny dosáhnout celosvětové úrovně v ekonomicko-hospodářských výsledcích a jejich úroveň ekonomického rozvoje má vliv i na životní úroveň zdejšího obyvatelstva.²

2.1.1. Charakteristické znaky rozvojových zemí (Latinské Ameriky)

Jak již bylo několikrát zmíněno jednotná, společná a ustálená definice rozvojových zemí neexistuje, ale všechny země, které jsou za rozvojové považovány sdílejí některé typické rysy. Mezi tyto charakteristiky patří například nedostatečná a špatná kvalita dopravních sítí

---

¹ MAJEROVÁ, Ingrid. *Rozvojové ekonomiky*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, 2008. 170 s. ISBN 978-80-7248-459-1.

² KUNA, Zbyněk. *Rozvojové země ve světové ekonomice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005. 132 s. ISBN 80-213-1134-7.

a spojů, vysoká nezaměstnanost a nízká produktivita práce, popřípadě vyšší až vysoká zaměstnanost v zemědělství (v Latinské Americe průměrně kolem 20 %).³

Potíží je také vysoká porodnost, respektive populační problém, a naopak i vysoká úmrtnost a s ní spojený problém nízkého průměrného věku (29 let v LA).⁴ Také nedostačující zdravotnictví a nízká odbornost ve všech technických oborech či omezená sociální mobilita uvnitř společenského řádu a nízká úroveň vzdělání. Ačkoli je v zemích Latinské Ameriky přibližně 95 % gramotnost, pouze 35 % obyvatel má základní vzdělání⁵, z toho jen 52 % střední a vyšší vzdělání.⁶

Mezi nejtypičtější znaky rozvojových zemí pak patří nízký HDP na obyvatele, který je ve srovnání s průměrně vyspělými zeměmi až 5× nižší, hospodářská i finanční závislost jen na několika exportních výrobcích, stejně tak jako závislost na rozvinutých ekonomikách a vysoká zahraniční zadluženost či nezáměr zahraničních investorů a s tím spojené nízké přímé zahraniční investice.⁷

2.2. Klasifikace rozvojových zemí

Vzhledem k tomu, že, není možné uceleně definovat rozvojové země, neexistuje ani žádný mezinárodně závazný seznam rozvojových zemí. Proto existuje řada pohledů na to, které země řadit do kategorie rozvojových. Mezi nejrozšířenější přístupy patří užší a širší koncepce, respektive klasifikace různých mezinárodních organizací.

2.2.1 Užší a širší koncepce

Užší koncepce zařazuje mezi rozvojové země ekonomiky nejen podle politické samostatnosti, ale také podle sociálně ekonomických kritérií. Jednodušeji řečeno, jde všechny bývalé kolonie, polokolonie a závislá území, které získaly nezávislost, ale nepatří mezi rozvinuté ekonomiky. Jde převážně o země v Africe, Americe, Asii a Oceánii.

Oproti tomu širší koncepce má pouze jediné kritérium, a tím je hrubý národní důchod na jednoho obyvatele. Díky naprosto rozdílným měřítkům se pak seznamy rozvojových zemí podle těchto koncepcí viditelně liší, protože širší pojetí zahrnuje mezi rozvojové země

---

³ WORLD BANK: Employment in agriculture (% of total employment). [online]. březen, 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS?name_desc=true&view=map

⁴ WORLD BY MAP: Median Age. [online]. leden, 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://world.bymap.org/MedianAge.html>

⁵ WORDL BANK: Primary education or less (% ages 15+). [online]. 2015 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/WP_time_10.6?view=map

⁶ WORDL BANK: Secondary education or more (% ages 15+). [online]. 2015 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/WP_time_10.7?view=map

⁷ KUNA, 2005

i rozvojové ekonomiky s vysokým důchodem. Takže širší koncepce, na rozdíl od té užší, zahrnuje například také Hongkong, Izrael, Spojené Arabské Emiráty a další, a to převážně z důvodu ekonomické struktury i přístupu jednotlivých zemí, které se k zařazení mezi rozvojové země hlásí.

Pro spoustu zemí je jejich zařazení mezi rozvojové důležité a žádoucí, protože jako rozvojové ekonomiky získávají oprávnění k určitým ekonomicko-politickým zvýhodněním, jako je třeba přijímání oficiální rozvojové pomoci (*ODA, Official Development Assistance*), kterou definuje Rozvojový výbor OECD – *DAC, Development Assistance Committee*, a poskytuje Světová banka a Mezinárodní měnový fond, využívání různých výjimek v zahraničním obchodě s vyspělými zeměmi či čerpání půjček a úvěrů za mírnějších, zvýhodněných, podmínek.⁸ Proto je důležité seznámit se s několika přístupy různých mezinárodních organizací a jejich klasifikacemi jednotlivých států z hlediska ekonomické úrovně a tím, které z těchto států zařazují do rozvojového světa.

2.2.2 Klasifikace Světové banky

Kritériem Světové banky (*WB, World Bank*), podle kterého klasifikuje země do skupin, je hrubý národní důchod na obyvatele (*GNI, gross national income*). Rozpětí HND na obyvatele jednotlivých skupin je Světovou bankou aktualizováno pro nadcházející období každý rok. Je to proto, že je kategorizace platná pouze jeden fiskální rok Světové banky, tedy od prvního července aktuálního roku až do posledního června roku nadcházejícího. Podle jeho výše jsou pak rozlišovány tři, respektive čtyři kategorie zemí, a to:

- země s nízkým příjmem,
- země se středním příjmem,
  - země s nižším středním příjmem,
  - země s vyšším středním příjmem, a
- země s vysokým příjmem,

v podstatě jde tedy spíše o čtyři skupiny zemí, jak je demonstrováno v následující *tabulce 2.1*.

---

⁸ MAJEROVÁ, 2008

Tabulka 2.1 Klasifikace zemí Světové banky podle HND na obyvatele (2017)

Kategorie zemí	Hrubý národní důchod na obyvatele (US\$)		Počet zemí v dané kategorii
	rozmezí		
	od	do	
Země s nízkým příjmem		1 005	31
Země s nižším středním příjmem	1 006	3 955	53
Země s vyšším středním příjmem	3 956	12 235	56
Země s vysokým příjmem	12 236		78

Zdroj: Světová banka (2018), vlastní zpracování

Je nutné dodat, že Světová banka jako taková nerozlišuje kategorie rozvojových či vyspělých zemí, ale pouze kategorie důchodu. Za rozvojové se ale podle její klasifikace obvykle považují země prvních tří, respektive dvou, skupin – nízko a obě středně příjmové.⁹

2.2.3 Klasifikace Mezinárodního měnového fondu

Oproti Světové bance používá Mezinárodní měnový fond (*IMF, International Monetary Fund*) ke klasifikaci zemí tři kritéria. Prvním z nich je hrubý domácí produkt, dále vývoz zboží a služeb a velikost populace. MMF ale chápe tato měřítka jako pomocná, a tudíž jeho klasifikace není založena na žádných striktních kritériích. I tak jsou pak podle těchto hledisek země rozdělovány do dvou skupin na:

- rozvinuté ekonomiky, a
- nové trhy a rozvíjející se ekonomiky.

Nyní hodnotí Mezinárodní měnový fond celkem 193 zemí, 39 z nich je klasifikováno jako rozvinuté, zbylých 154 pak jako nové trhy a rozvíjející se země. Následující *tabulka 2.2* ukazuje, jak velké procento všech kritérií z celkového množství, tedy ze 100 %, zaujímá daná skupina.¹⁰

⁹ SYROVÁTKA, M. – HARMÁČEK, J. Klasifikace rozvojových zemí. In *Rozvojová studia – vybrané kapitoly*. NOVÁČEK, Pavel (ed.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Kapitola 4. s. 45-65.

¹⁰ INTERNATIONAL MONETARY FUND. *World Economic Outlook: Seeking Sustainable Growth Short-Term Recovery, Long-Term Challenges*. [online]. Washington, DC: International Monetary Fund, Publication Services, 2017 [cit. 2018-03-14]. ISBN 978-1-48432-114-0.

Tabulka 2.2 Podíly klasifikačních skupin Mezinárodního měnového fondu na celkovém světovém množství daných kritérií (2017)

Kategorie zemí	Počet zemí v dané kategorii	HDP	Vývoz zboží a služeb	Velikost populace
		podíl v %		
Rozvinuté ekonomiky	39	41,8	64,4	14,5
Nové trhy a rozvíjející se ekonomiky	154	58,2	35,6	85,5

Zdroj: Mezinárodní měnový fond (2018), vlastní zpracování

2.2.4 Klasifikace Organizace spojených národů

Organizace spojených národů (*UN, United Nations*), respektive Konference OSN pro obchod a rozvoj (*UNCTAD, United Nations Conference on Trade and Development*) používá pro členění zemí několik kritérií. Například jedná-li se o bývalou kolonii či polokolonii. Jestli daná země vykazuje charakteristické znaky pro rozvojovou zemi, jako například úroveň hrubého domácího produktu na obyvatele, hrubého národního důchodu na obyvatele nebo nesoulad mezi odvětvovou strukturou produkce a zaměstnaností. Příkladem dalších kritérií je i struktura ekonomiky a přihlíží i k míře závislosti na ostatních (vyspělých) zemích.¹¹

Na základě takovýchto kritérií jsou pak země roztríděny do tří kategorií – rozvíjející se ekonomiky, transformující se ekonomiky a rozvinuté ekonomiky, přičemž je každá z těchto kategorií dále rozdělena podle zeměpisných oblastí, jak lze vidět v příloze č. 1.¹²

OSN dělí země také na základě jiné veličiny, a tou je Index lidského rozvoje (*HDI, human development index*), který každoročně vydává Rozvojový program OSN (*UNDP, United Nations Development Programme*), a to již od roku 1990, ve Zprávě o lidském rozvoji a k jeho vytvoření vedla přílišná pozornost věnována hlavně ukazatelům ekonomického růstu. Jde o složený index, užívaný pro měření a hodnocení kvality lidského života, a to pomocí tří základních dimenzí:

- dlouhý a zdravý život,

¹¹ KUNEŠOVÁ, Hana, KOCOUREK, Aleš, BEDNÁŘOVÁ, Pavla, CIHELKOVÁ, Eva a NOVÝ, Miloš. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 406 s. ISBN 978-80-7400-502-2.

¹² UNCTADstat. Classifications: Country Classification. [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications.html>

- znalosti a
- slušná životní úroveň.¹³

Dlouhý a zdravý život je měřen pomocí očekávané délky života při narození, rozměr znalostí je počítán na základě dvou ukazatelů, a to očekávaná doba školní docházky a průměrná doba školní docházky – v letech. Poslední dimenze, slušná životní úroveň, je představována pomocí hrubého národního důchodu na obyvatele podle parity kupní síly v USD. A protože mají všechny tyto dimenze v indexu stejnou váhu, je HDI souhrnným ukazatelem geometrického průměru úspěchu zemí v těchto třech klíčových dimenzích.

Země jsou pak řazeny od nejvyšší hodnoty po nejmenší a dle výše indexu řazeny do čtyř kategorií:

- velmi vysoký lidský rozvoj,
- vysoký lidský rozvoj,
- střední lidský rozvoj, a nakonec
- nízký lidský rozvoj.

Dříve byly ale země řazeny pouze do tří kategorií, od roku 2010 přibyla kategorie „velmi vysoký lidský rozvoj“, a to z toho důvodu, že se počet zemí v kategorii vysokého lidského rozvoje stále zvyšoval, a tak vznikla potřeba tyto státy rozdělit. Změny intervalů používaných k rozřazování zemí do skupin demonstruje následující *tabulka 2.3*.¹⁴

Tabulka 2.3 Rozřazování zemí podle HDI

Klasifikace zemí do roku 2010		Klasifikace zemí od roku 2010	
Skupiny zemí	Interval	Skupiny zemí	Interval
vysoký rozvoj	0,8 - 1	velmi vysoký rozvoj	0,8 – 1
		vysoký rozvoj	0,7 – 0,799
střední rozvoj	0,5 – 0,799	střední rozvoj	0,550 – 0,699
nízký rozvoj	0 – 0,499	nízký rozvoj	0 – 0,549

Zdroj: UNCTAD, vlastní zpracování

¹³SYROVÁTKA, Miroslav. Jak (ne)měřit kvalitu života. Kritické pohledy na index lidského rozvoje. *Mezinárodní vztahy*, 2008, roč. 43, č. 1, s. 9-37. ISSN 2570-9429.

¹⁴UNITED NATIONS. *Human Development Report 2016: Human Development for Everyone*. [online]. Washington, DC: Communications Development Incorporated, 2016 [cit. 2018-03-16]. ISBN 978-92-1-060036-1. Dostupné z: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf

2.3. Rozvojová politika Evropské unie

Rozvojová politika je důležitou součástí vnějších ekonomických vztahů Evropské unie, stejně tak jako pro zbytek světa, protože se jedná o významný nástroj z hlediska zmírňování rozdílů, nejenom ekonomických, mezi jednotlivými zeměmi světa. Sama Evropská unie je největším světovým poskytovatelem rozvojové pomoci – z jejich prostředků plyne až 55 % na poskytování rozvojové pomoci.

2.3.1 Právní základ

Za počátky evropské politiky v oblasti rozvojové spolupráce lze pokládat již podepsání Římské smlouvy o Evropském hospodářském společenství (EHS) v roce 1957, kdy součástí smlouvy byla i úprava vztahů EHS, respektive jeho členských zemí s jejich zámořskými územími a koloniemi. Přidružením získalo těchto 20 zemí a území hlavně obchodní výhody a rozvojovou pomoc. V tomto období se ještě nepoužívá termín „rozvojová politika“, nýbrž „rozvojová spolupráce“. Ta je definována jako obecná forma spolupráce mezi tržními a rozvojovými ekonomikami, cílená na podporu trvale udržitelného rozvoje v jak ekonomické, tak sociální a lidské oblasti.¹⁵

Legislativní základ získala rozvojová politika až s Maastrichtskou smlouvou (Smlouvou o Evropské Unii) v roce 1993, kdy byla zařazena mezi sdílené kompetence na základě prosazení návrhu Nizozemí. Ačkoli byla idea evropské rozvojové spolupráce zavedena už Římskými smlouvami až nyní byla tato politika definována společně s jejími obecnými cíli, povinnostmi členských zemí i právními důsledky. Vše v oblasti rozvojové politiky bylo zakotveno v hlavě XX, respektive člancích 177–181 smlouvy, nejdůležitější závazky popisují články;

- čl. 178 stanovuje, že Společenství musí brát zřetel na cíle v oblasti rozvojové spolupráce při uskutečňování politik, které by mohly mít vliv na rozvojové země,
- čl. 179 říká, že Rada přijímá nezbytná opatření pro dosahování stanovených cílů tak, aby nebyla dotčena jiná ustanovení smlouvy, za pomoci Evropské investiční banky, která přispívá k implementaci a provádění těchto opatření,
- čl. 180 zavazuje členské státy Společenství ke koordinaci politik v oblasti rozvojové spolupráce a vzájemnému sladování programů pomoci.¹⁶

---

¹⁵ ADAMCOVÁ, Lenka a kol. *Úvod do rozvojových studií*. Praha: Oeconomica, 2006. 297 s. ISBN 80-245-1057-x.

¹⁶ CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C. H. BECK, 2003. 709 s. ISBN 80-7179-804-5.

Jako plnohodnotná politika byla rozvojová politika ustanovena na základě Lisabonské smlouvy v roce 2007, která mimo jiné říká, že „*Politika rozvojové spolupráce Unie a politika, kterou v této oblasti vedou členské státy, se navzájem doplňují a posilují.*“.¹⁷

2.3.2 Cíle a principy

Maastrichtská smlouva zavedla mimo jiné také tři důležité principy rozvojové politiky, takzvané 3C, které jsou rovněž součástí Pařížské deklarace o účinnosti pomoci (2005), podepsané více než stovkou států a mezinárodních organizací:

- koordinaci (*coordination*), ta zajišťuje spolupráci všech účastníků rozvojové politiky,
- koherenci (*coherence*), která usiluje o slezení ostatních politik EU s rozvojovou politikou a jejími cíly, a
- komplementaritu (*complementarity*), jejíž úkol spočívá v doplňování politik členských států rozvojovou politikou EU, aby nedocházelo k překrývání jednotlivých programů rozvojové pomoci.¹⁸

Dále ustanovila tato smlouva v oblasti rozvojové spolupráce, zaměřené na pomoc při obnově, rozvoji, ale také začleňování rozvojových zemí, obecné hlavní cíle a oblasti podpory, mezi které patří:

- podpora udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje rozvojových zemí, a to obzvláště těch, které jsou v nejméně výhodné situaci,
- harmonické a postupné zapojování rozvojových zemí do světové ekonomiky, a také
- boj proti chudobě.¹⁹

Další krok v ucelení a přehlednosti rozvojové politiky EU představovalo v roce 2000 přijetí nové strategie – Rozvojová politika Evropského společenství, která za pomoci cílů, priorit a principů rozvojové politiky formulovala 6 nejvýznamnějších oblastí, kterým by se měla Unie věnovat:

- obchodní spolupráce se vztahem k rozvoji,
- podporu regionální integrace a spolupráce,
- podporu makroekonomických politik a rovného přístupu k sociálním službám,
- podporu rozvoje dopravy,

---

¹⁷ EVROPSKÁ UNIE. *Lisabonská smlouva: Konsolidované znění smlouvy o fungování Evropské Unie*. [online]. 13. prosince 2007, [cit. 2018-03-25]. Dostupné také z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16334-fungovani_eu.pdf

¹⁸ BYDŽOVSKÁ, Marie. Rozvojová politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8918/sekce/rozvojova-politika/>

¹⁹ ADAMCOVÁ, 2006

- podporu potravinové soběstačnosti a venkovského rozvoje, a
- podporu posílení institucionálních kapacit.

Z hlediska obsahu však nebyl dokument nijak zásadní a nepřinesl žádné změny oproti předchozím úpravám, šlo spíše o shrnutí dosavadních cílů a vizi dalšího směřování. Proto se členské státy dohodly na vypracování nového dokumentu. Tím se stala první ucelená strategie evropské politiky rozvoje – Evropský konsens o rozvoji, který byl přijat Evropskou komisí, Evropským parlamentem i Evropskou radou na konci roku 2005. Tento dokument stanovil společné cíle, hodnoty i zásady, které členské země prosazovaly za účelem posunu v boji proti vymýcení chudoby ve světě.²⁰

Aktuálním dokumentem je Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, kterou, s pomocí Evropské unie, sestavila OSN pro období 2015–2030. Agenda zahrnuje celkem 17 cílů, které byly následně zapracovány do evropských politik jako Nový evropský konsenzus o rozvoji, který byl přijat v polovině roku 2017 a vyplývají z něj tři zásadní priority:

- důraz na propojení jednotlivých oblastí
- zapojení nekonvenčních forem podpory, a
- partnerství odpovídající lokálním požadavkům.²¹

2.4. Obchodní politika EU

Společná obchodní politika je jednou z mnoha politik EU, v jejichž rámci patří k nejstarším, nejdůležitějším a nejpropracovanějším. Zakotvena byla již v Římské smlouvě, kde byly vymezeny její hlavní cíle, postup harmonizace členských zemí v oblasti obchodu a zásady pro uskutečňování společné obchodní politiky. V této době však byl v kompetenci Společenství jen obchod se zbožím. Součástí obchodní politiky se stala i celní politika, jejíž záměrem bylo sjednotit a zjednodušit obchody s třetími zeměmi.²² Evropské hospodářské společenství začalo vystupovat jako jeden celek se vznikem celní unie v roce 1968, kdy se společná obchodní politika stala výlučnou pravomocí Společenství, čímž se členské země formálně vzdaly práva provádět vůči třetím zemím vlastní obchodní politiku a samostatně si s nimi utvářet hospodářské vztahy.²³ Došlo tedy k delegování národní kompetencí v obchodní oblasti na úroveň evropskou, tedy nadnárodní, což nicméně neznamená, že by

²⁰ ADAMCOVÁ, 2006

²¹ BYDŽOVSKÁ, Marie. Rozvojová politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8918/sekce/rozvojova-politika/>

²² FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.

²³ FRIČOVÁ, Vítězslava. Obchodní politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

členské země neměly právo vyjadřovat se k otázkám v této oblasti, naopak, toto je umožněno skrze Radu Evropské unie.

2.4.1 Rozhodovací proces

Rozhodovací kompetence ve výlučných pravomocích náleží Radě EU, která se schází v různých sestavách, podle toho, jaká politická oblast má být projednávána. V případě společné obchodní politiky, respektive vnějších činností Unie, se schází Rada pro zahraniční věci (*FAC, Foreign Affairs Council*), složená z ministrů zahraničních věcí jednotlivých členských zemí, respektive, jde-li o obchodní otázky, z ministrů pro obchod, případně ministrů, pod které tento resort spadá. Úkolem FAC je vytváření vnější činnosti EU podle jejich strategických směrů a zajišťovat soudržnost činnosti Unie.²⁴ Jednání FAC řídí vysoký představitel pro zahraniční a bezpečnostní politiku EU, kterou je v současné době Federica Mogherini. Ovšem právě obchodní politika je v tomto výjimkou a jednání o jejích otázkách řídí předsednická země EU, kterou je pro období 1. ledna – 30. června 2018 Bulharsko. Při hlasování je v radě rozhodováno kvalifikovanou většinou, výjimku tvoří jen zavádění konečných antidumpingových a vyrovnávacích opatření, kde postačuje prostá většina.²⁵

Lisabonská smlouva mimo jiné posílila postavení Evropského parlamentu, což v oblasti obchodní politiky znamená, že Parlament už nespolutrhoduje jen o smlouvách, ale také o celé řadě obchodních otázek společně s Radou. Vše, co předloží Komise Evropskému parlamentu k projednání je diskutováno ve Výboru pro mezinárodní obchod (*INTA, Committee on International Trade*), a poté je těchto otázkách rozhodováno prostou většinou všech členů Parlamentu.

Výkonný orgánem společné obchodní politiky je Evropská komise, kdy v této oblasti předkládá zprávy a návrhy Radě a Parlamentu, doporučuje uzavření mezinárodních smluv, stejně tak jako jedná se třetími zeměmi o obchodních smlouvách a je zástupcem Evropské unie ve Světové obchodní organizaci (*WTO, World Trade Organization*). Komise při řešení obchodně politických témat spolupracuje také se Zvláštním výborem pro obchodní politiku (*TPC, Trade Policy Committee*).²⁶

---

²⁴ FOJTÍKOVÁ, 2014

²⁵ FRIČOVÁ, Vítězslava. Obchodní politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

²⁶ FOJTÍKOVÁ, 2014

2.4.2 Nástroje společné obchodní politiky

Společná obchodní politika má k dispozici množství nástrojů, jejichž prostřednictvím prosazuje dva základní cíle – otevřený a mnohostranný obchodní systém ve světě a ochranu zájmů Evropské unie a jejích členských zemí, a to především v případech, kdy by měl volný obchod jakékoliv negativní dopady pro EU.²⁷ To znamená, že se Unie ve světovém obchodě snaží o liberální principy a odstraňování překážek, ale zároveň používá nástroje, které jsou označovány jako netarifní překážky obchodu, aby byla schopná hájit své zájmy a trh. Co se týče jednání EU se třetími zeměmi v oblasti obchodu, jde o rovnocenné partnerství. Pokud jedná Unie s některou z rozvojových zemí, zahrnuje toto partnerství zvýhodnění pro rozvojovou zemi v podobě poskytovaných autonomních preferencí. Jedná-li s vyspělou nebo rychle se rozvíjející zemí, například s Ruskem či Čínou, prosazuje princip oboustranně výhodné liberalizace.²⁸

Nástroje společné obchodní politiky můžeme rozdělit na autonomní a smluvní. Autonomní nástroje můžeme dále dělit na tarifní a netarifní a jde o nástroje, které jsou uplatňovány nad rámec smluvních závazků se třetími zeměmi. Smluvní nástroje naopak vychází ze smluv se třetími zeměmi. Nástroje lze také dělit na defenzivní a ofenzivní.

a) *Autonomní nástroje*

Mezi tarifní autonomní nástroje řadíme cla a celní kvóty, mezi netarifní pak množstevní omezení, hygienické standardy a technické předpisy. Clo je poplatek, který je vybírán při přechodu zboží přes celní hranici a jedná se o základní tarifní nástroj obchodní politiky EU. Evropská unie takto chrání určitá odvětví před zahraniční konkurencí – dovozní clo či naopak podporuje dovoz výrobků, o které má zájem – clo vývozní. Momentálně je aplikováno pouze dovozní clo, a kromě něj je používáno i preferenční clo. Celní sazba je pak na tom, která země je příjemcem zboží nezávislá. Unie může uplatnit i trestné clo, a to na zboží třetích zemí, které je dováží za uměle levnější ceny. Celní kvóty jsou množstevním omezením dovozu se sníženou celní sazbou, což znamená, že dovozci mnohou importovat do Unie pouze určité množství daného zboží. Celní kvóty jsou uplatňovány zejména na země, které nejsou členy Světové obchodní organizace.

Evropská unie může také omezit dovoz jednotlivého zboží, ale pouze pokud je schopná dokázat, že se dovoz určitého výrobku v krátké době zvýšil natolik, že to způsobuje domácím

---

²⁷ FRIČOVÁ, Vítězslava. Obchodní politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

²⁸ FOJTÍKOVÁ, 2014

výrobcům škody. Toto opatření nesmí být diskriminační, to znamená, že musí platit pro všechny dovozy tohoto zboží bez ohledu na to, ze které země pochází. Unie také uplatňuje různé fyzické překážky a administrativní opatření. Jde například o licenční opatření, technické normy a předpisy či hygienické standardy. Ve fiskální oblasti se pak jedná zejména o daně, jako daň z přidané hodnoty a spotřební daň, jejichž výše je stanovena podle země, do které je výrobek dovážen tak, aby se shodovala s daní, která je uvalena na tentýž výrobek od domácího výrobce.²⁹

b) Defenzivní nástroje

V případě dumpingu, tedy situace, kdy je cena dováženého produktu nižší než jeho běžná cena na trhu v zemi vývozu, a tato skutečnost prokazatelně škodí evropskému trhu, může EU uplatnit antidumpingové opatření na tyto produkty, tedy omezení jeho dovozu. Pokud nastane situace, že začne prudce stoupat dovoz určitého výrobku do Evropské unie, může EU použít protisubvenční opatření, a dovozce musí žádat o vydání licence, která umožňuje podrobně sledovat vývoj dovozu. Tato opatření mohou být použita pouze, lze-li prokázat, že určitý dovoz do EU způsobuje nebo může v budoucnu způsobit škodu odvětví v unii.

Ofenzivní nástroje

Ofenzivní opatřením je nařízení o obchodních bariérách, na jehož základě může EU podat stížnost na třetí zemi, která nedodrжуje své obchodní závazky dané v rámci WTO či v rámci bilaterální dohody s unií.³⁰

---

²⁹FOJTÍKOVÁ, 2014

³⁰ FRIČOVÁ, Vítězslava. Obchodní politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

3 Historické pozadí a současný stav vztahu Evropské unie k MERCOSUR

Tato kapitola se věnuje vývoji vztahů integrační organizace MERCOSUR a Evropské unie. Aby bylo možné lépe porozumět těmto vztahům, je potřeba znát pozadí vzniku, formování a současný stav vztahů zemí Latinské Ameriky v rámci MERCOSUR, ale i organizace samotné. Kapitola se v úvodu věnuje vzniku a vývoji MERCOSUR, dále rozebírá možnosti členství a spolupráce s touto organizací, a také se věnuje jeho organizační a institucionální struktuře. V závěru kapitoly je rozebrán vztah Evropské unie a MERCOSUR, historický vývoj i současný stav vzájemných vztahů a evropské politiky k MERCOSUR.

3.1. MERCOSUR

Jedním z nejdůležitějších integračních seskupení Jižní Ameriky je MERCOSUR (*Mercado Común del Sur*) – Společný trh jihu, který vznikl na základě podpisu smlouvy v roce 1991, jako vyvrcholení několikaletých snah a dohod o integraci, zejména pak mezi dvěma nejdůležitějšími ekonomikami Jižní Ameriky – Argentinou a Brazílií. Původně šlo o projekt, který měl tyto dvě země sblížit pomocí ekonomické integrace a jeho hlavními cíli bylo vybudovat do čtyř let zónu volného obchodu a celní unii s konečným záměrem vytvořit společný trh. Tato spolupráce přilákala rovněž další země, zejména Uruguay, Paraguay a Chile, které se ale nakonec rozhodlo, že se do projektu nezapojí.³¹ 26. března 1991 tak podepsali prezidenti Argentinské republiky, Brazílské federativní republiky, Uruguayské východní republiky a Paraguayské republiky Smlouvu z Asunciónu (*El Tratado de Asunción*), která ustanovovala hlavní principy budování Společného trhu jihu, přičemž základními body smlouvy jsou:

- volný pohyb služeb, zboží a výrobních faktorů,
- přijetí společné obchodní politiky, která má zahrnovat stanovení společného celního sazebníku, a
- koordinaci makroekonomických i odvětvových politik v oblastech zemědělství, průmyslu, služeb, dopravy a komunikace či celní, daňové, měnové a směnné politiky.³²

---

³¹ ADAMCOVÁ, Lenka a Ivo GOMBALA. *Regionální ekonomická integrace v Asii, Africe a Latinské Americe*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. 117 s. ISBN 9788024501529.

³² PORTAL EDUCATIVO DE LAS AMÉRICAS. *El Tratado de Asunción*. [online]. 1993. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://www.educoas.org/portal/bdigital/contenido/laeduca/laeduca_114/articulo2/tratado.aspx

Důležitou částí smlouvy byla také doložka, podle které musejí státy nejpozději do konce roku 1994 vypracovat dodatečný protokol. Tím se stal Protokol z Ouro Preto: Dodatečný protokol ke Smlouvě z Asunciónu o institucionální struktuře MERCOSUR (*Protocolo De Ouro Preto: Protocolo Adicional Al Tratado De Asunción Sobre La Estructura Institucional Del Mercosur*), který byl schválen 17. prosince 1994 a oficiálně uzavřel přechodné období, které trvalo od podpisu Smlouvy z Asunciónu. Došlo tak k potvrzení ustanovení MERCOSUR k 1.1. 1995, přičemž k tomuto dni byla spuštěna zóna volného obchodu a neúplná celní unie.³³ Již z názvu Protokolu z Ouro Preto je jasné jeho zaměření, v prvním článku první kapitoly jsou pak vyjmenovány orgány institucionální struktury MERCOSUR:

- Rada společného trhu (*CMC, El Consejo del Mercado Común*)
- Skupina společného trhu (*GMC, El Grupo Mercado Común*)
- Komise MERCOSUR pro obchod (*CCM, La Comisión de Comercio del MERCOSUR*)
- Společná parlamentní komise (*CPC, La Comisión Parlamentaria Conjunta*)
- Ekonomicko-sociální poradní fórum (*FCES, El Foro Consultivo Económico-Social*)
- Administrativní sekretariát MERCOSUR (*SAM, La Secretaría Administrativa del MERCOSUR*).

Důležitou částí je také bod, který říká, že MERCOSUR dosáhne mezinárodně-právní subjektivity, a tím pádem může uzavírat smlouvy s dalšími mezinárodními organizacemi či zeměmi.³⁴

Jednou z dalších důležitých smluv je Protokol z Olivos pro řešení sporů v MERCOSUR (*Protocolo De Olivos Para La Solución De Controversias En El Mercosur*), který vznikl na základě potřeby zlepšit systém řešení sporů v MERCOSUR a byl podepsán 18. února 2002. Jeho hlavním cílem bylo zaručit správnou interpretaci, uplatňování a dodržování základních nástrojů integračního procesu MERCOSUR za účelem jeho posílení. Kromě postupů řešení sporů mezi členskými zeměmi a řešení konfliktů s třetí stranou rozšiřuje institucionální strukturu tím, že zavádí Stálý kontrolní soud (*El Tribunal Permanente de Revisión*).³⁵

---

³³ ADAMCOVÁ a GOMBALA, 2001

³⁴ MERCOSUR. *Protocolo adicional al Tratado de Asunción sobre la estructura institucional del MERCOSUR – Protocolo de Ouro Preto*. [online] 17. prosince 1994. [cit. 2018-04-01]. Dostupné také z: http://www.mercosur.int/msweb/portal%20intermediario/es/archivos/CMC_1994_OuroPreto.pdf

³⁵ MERCOSUR. *Protocolo De Olivos Para La Solución De Controversias En El Mercosur*. [online]. 18. února 2002. [cit. 2018-04-01] Dostupné také z: https://idatd.cepal.org/Normativas/MERCOSUR/Espanol/Protocolo_de_Olivos.pdf

14. prosince 2006 byl podepsán členskými zeměmi Protokol zakládající Parlament MERCOSUR (*Protocolo Constitutivo Del Parlamento Del Mercosur*), který je náhradou za Společnou parlamentní komisi. Zastupuje zájmy občanů členských zemí, a podle protokolu byla jeho činnost zahájena k 31. prosinci 2006. Zřízení Parlamentu bylo znamením, že se MERCOSUR posouvá od čistě ekonomických zájmů také k politické a sociální stránce.³⁶

Členství a přidružení zemí

Aby mohla být země přijata za členskou, musí splnit několik požadavků – musí být členem Latinskoamerického integračního sdružení (*ALADI, La Asociación Latinoamericana de Integración*) a musí dodržovat proces přistoupení podle vnitřních předpisů MERCOSUR, tento postup zahrnuje tyto čtyři kroky:

- musí podat písemnou žádost Radě společného trhu prostřednictvím soudobého prezidentského předsednictví MERCOSUR,
- členské země musí jednomyslně souhlasit s přistoupením daného státu a tento souhlas vyjádřit prostřednictvím Rady společného trhu,
- poté se přistoupí k vyjednávání podmínek a časového rámce se Skupinou společného trhu a odesílání výsledků ke schválení Radě společného trhu, a nakonec
- podpis protokolu o přistoupení a jeho následné začlenění do právních předpisů přistupující země, i všech členských zemí.

V současnosti je členy MERCOSUR celkem 6 zemí – Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay – zakládající státy, Bolívie a Venezuela. 7 let po ustanovení MERCOSUR byl přijat jeho první člen – Venezuela, a to 31. července 2012, její přijetí bylo ale dlouho blokováno Paraguayí, která jí vyčítala nedostatek demokracie a přistoupení umožnilo až odvolání Paraguayského prezidenta a následného pozastavení členství Paraguaye v MERCOSUR (které již neplatí). Druhou zemí, která přistoupila do této integrace jako šestý člen je Bolívie, která podala žádost o členství na konci roku 2012 a členem se stala oficiálně 17. července 2015. Je nutné ale dodat, že od prosince roku 2016 je Venezuele členství pozastaveno a společně s ním i její práva a povinnosti, a to na kvůli dosavadnímu nesplnění některých podmínek organizace.³⁷

---

³⁶ PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Acerca del Parlamento. [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/7006/1/parlasur/parlamento.html>

³⁷ SECRETARÍA DEL MERCOSUR Y SECTOR DE ASESORÍA TÉCNICA. *MERCOSUR: Estructura y Agendas*. [online]. Uruguay, Montevideo: MERCOSUR, 2015, 33 p. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://www.mercosur.int/innovaportal/file/7338/1/mercotur_academico_final_es_web.pdf

Kromě členských existují ještě přidružené země. Přidruženou se může stát každá země, která je členem Latinskoamerického integračního sdružení (ALADI), a z této dohody plynou určité výhody jako například zahrnutí do zóny volného obchodu, či možnost účastnit se schůzí orgánů MERCOSUR, které se zabývají nějakou otázkou společného zájmu. V současné době jsou přidruženými zeměmi MERCOSUR Chile, Guyana, Kolumbie, Ekvádor, Peru a Surinam, tedy všechny zbývající státy Jižní Ameriky (s výjimkou závislých území).³⁸

Obrázek 3.1 Časová osa MERCOSUR

Zdroj: MERCOSUR.int, vlastní zpracování

3.2. Institucionální struktura MERCOSUR

Institucionální struktura MERCOSUR byla ustanovena Protokolem z Ouro Preto, který jako hlavní rozhodovací orgány ustálil Radu společného trhu, Skupinu společného trhu a Komisi MERCOSUR pro obchod a mimo to zřídil další orgány jako Společnou parlamentní komisi, Ekonomicko-sociální poradní fórum a Administrativní sekretariát MERCOSUR. Institucionální orgány byly rozšířeny Protokolem z Olivos, kterým byl založen Stálý kontrolní soud, poslední změnu v institucionální struktuře MERCOSUR představuje Protokol zakládající Parlament MERCOSUR z roku 2006.

Rada společného trhu

Rada společného trhu je vrcholným orgánem a nejvyšším rozhodovacím orgánem MERCOSUR, jehož odpovědnost tkví v řízení politik integračního procesu a rozhodování tak, aby bylo dosaženo cílů Asunsiónské smlouvy a ustanovení společného trhu. Rada je složena ministry zahraničních věcí, ministry financí či ministry jiných sektorů členských států, a schází se podle potřeby, minimálně však jednou za půl roku na dvoufázovém zasedání. První fázi

³⁸ SECRETARÍA DEL MERCOSUR Y SECTOR DE ASESORÍA TÉCNICA. *MERCOSUR: Estructura y Agendas*. [online]. Uruguay, Montevideo: MERCOSUR, 2015, 33 p. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://www.mercosur.int/innovaportal/file/7338/1/mercosur_academico_final_es_web.pdf

je setkání ministrů, druhé fáze se účastní rovněž prezidenti členských zemí.³⁹ Předsednictví Rady je vykonáváno vždy jedním státem a je založeno na rotačním principu – členské státy se střídají v abecedním pořadí každých šest měsíců, přičemž v současnosti je předsednickým státem od začátku roku 2018 Paraguay.⁴⁰

Funkce a pravomoci Rady společného trhu byly rovněž ustanoveny na základě Protokolu z Ouro Preto, a to v osmém článku první sekce první kapitoly:

- Dohlížet a zaručit dodržování Smlouvy z Asunciónu, jejích protokolů a smluv, které byly uzavřeny na jejím základě,
- Formulovat a vytvářet politiky a opatření, která jsou nutná ke vzniku společného trhu,
- Vykonávat právní subjektivitu MERCOSUR,
- Vyjednávat a podepisovat dohody jménem MERCOSUR se třetími zeměmi, skupinami těchto zemí nebo mezinárodními organizacemi, přičemž může být tato funkce za stanovených podmínek delegována Skupině společného trhu,
- Vyjadřovat se k návrhům vznesených Skupinou společného trhu,
- Pořádat setkání ministrů a rozhodovat o smlouvách projednávaných na těchto setkáních,
- Zřizovat další orgány, které uzná za vhodné, upravovat je či je zrušit,
- Vyjasnit či objasnit obsah a rozsah svých stávajících rozhodnutí, pokud to uzná za vhodné,
- Jmenovat ředitele Administrativního sekretariátu MERCOSUR,
- Přijímat rozhodnutí ve věcech financí a rozpočtu,
- Schvalovat a sjednocovat vnitřní nařízení Spiny společného trhu.
- Přičemž Rada je schopna rozhodování pouze za přítomnosti všech členů, usnesení musejí být přijata jednomyslně a jsou závazná pro všechny členské státy.⁴¹

---

³⁹ MERCOSUR. Órganos Derivados de Textos Fundacionales In: *MERCOSUR*. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/3878/2/innova.front/organos-derivados-de-textos-fundacionales#Consejo>

⁴⁰ SCHENONE, Carlos Roberto y Eliodoro Ramón CÁCERES. MERCOSUR: Estructura y resoluciones desde su creación (1991-2005). In: *EUMED.net*. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: http://www.eumed.net/libros-gratis/2006b/mcs-sc/1b.htm#_ftnref5

⁴¹ MERCOSUR. *Protocolo adicional al Tratado de Asunción sobre la estructura institucional del MERCOSUR – Protocolo de Ouro Preto*. [online] 17. prosince 1994. [cit. 2018-04-01]. Dostupné také z: http://www.mercosur.int/msweb//portal%20intermediario/es/archivos/CMC_1994_OuroPreto.pdf

Skupina společného trhu

Skupina společného trhu představuje výkonný orgán MERCOSUR, který vydává normy, takzvané Resoluce, závazné pro všechny členské země. Byla ustálená na základě Protokolu z Ouro Preto, stejně jako Rada, jíž je ve své činnosti podřízená. Skupina se skládá z pěti řádných členů a pěti náhradníků – jeden z každé země (pokud by Venezuele nebylo pozastaveno členství, bylo by jich celkem šest), kde jsou jmenováni příslušnými vládami a to tak, aby mezi všemi jmenovanými byly zástupci ministerstev zahraničních věcí, ministerstev financí a centrálních bank, přičemž je Skupina vedena ministry zahraničních věcí. Setkávání probíhá buď běžným nebo mimořádným způsobem. Běžný způsob znamená pravidelné dohodnuté schůzky v členských státech, a to nejméně jednou za tři měsíce, zatímco mimořádné schůzky se konají kdykoli, na žádost kteréhokoli členského státu. Pokud Skupina uzná za vhodné, může na zasedání přizvat zástupce jiných orgánů veřejné správy či institucí MERCOSUR.⁴²

Protokol z Ouro Preto rovněž udává funkce a pravomoci Skupiny společného trhu, mezi které patří kromě jiného například schvaluje předpisy Komise MERCOSUR pro obchod a Ekonomicko-sociálního poradního fóra, dohlíží na činnost Administrativního sekretariátu MERCOSUR, pořádá zasedání, kde připravuje požadované studie či předkládá své vnitřní předpisy Radě ke schválení, kromě toho může být také Radě nápomocná při rozhodnutích o financích a rozpočtu, stejně jako u dohledu nad dodržováním Smlouvy z Asunciónu či uzavírání smluv se třetími stranami.⁴³

Komise MERCOSUR pro obchod

Obchodní komise MERCOSUR je asistenčním orgánem Skupiny společného trhu. Je zodpovědná za zajištění aplikace nástrojů společného obchodní politiky, na kterých se usnesli členské státy, a to za účelem fungování celní unie. Jejím úkolem je také monitorování, přezkoumávání a dohlížení nad tématy týkajícími se společné obchodní politiky, obchodu uvnitř MERCOSUR, ale i tématy zahrnující obchod se třetími zeměmi. Kromě toho také konstruuje opatření pro řešení konfliktů. Pro řešení svých úkolů má k dispozici technické orgány a pracovní skupiny, které se zabývají například otázkami obchodních pravidel, hospodářské soutěže či spotřebitelů. Komise se vyjadřuje pomocí směrnic (direktiv), které jsou

---

⁴² MERCOSUR. Órganos Derivados de Textos Fundacionales. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/3878/2/innova.front/organos-derivados-de-textos-fundacionales#Consejo>

⁴³ MERCOSUR. *Protocolo adicional al Tratado de Asunción sobre la estructura institucional del MERCOSUR – Protocolo de Ouro Preto*. [online] 17. prosince 1994. [cit. 2018-04-01]. Dostupné také z: http://www.mercosur.int/msweb//portal%20intermediario/es/archivos/CMC_1994_OuroPreto.pdf

pro členského státy závazné a také pomocí návrhů. Stejně jako Skupina společného trhu, se skládá z pěti zástupců a pěti náhradníků každého členského států a je koordinována ministerstvy zahraničních věcí. Setkání probíhají alespoň jednou za měsíc anebo kdykoli, kdy o to požádá Skupina či kterýkoli z členských států.⁴⁴

Ekonomicko-sociální poradní fórum

Tento orgán reprezentuje ekonomický a sociální sektor, a jeho ustanovení vedlo k větší transparentnosti, demokratičnosti a k lepšímu přístupu pro obyvatele členských zemí. Jde o instituci zastupující občany MERCOSUR, respektive instituci umožňující participaci občanů v integračním procesu, kdy je každá země zastoupena stejným počtem zástupců, který se snaží dosáhnout konsensu – shody v určitém tématu.⁴⁵ Jeho hlavními úkoly jsou kromě vydávání doporučení v otázkách vnitřních, ale i vnějších vztahů, například podpora hospodářské a sociální soudržnosti společného trhu, sledování, analýza a vyhodnocování sociální a ekonomických dopadů prováděných politik na integrační procesy, či navrhování norem a politik z hlediska integrace a provádění a uskutečňování výzkumu, studií či seminářů, které mají pro MERCOSUR význam, a to opět v hospodářské a sociální oblasti. Mimo to je jeho cílem podporovat skutečnou integraci v MERCOSUR a šířit její sociálně-ekonomický rozměr.⁴⁶

Administrativní sekretariát MERCOSUR

Administrativní sekretariát MERCOSUR byl ustanoven smlouvou z Asunciónu, a měl vytvářet a uchovávat dokumenty a být podpůrným orgánem pro Skupinu společného trhu. Protokolem z Ouro Preto se pak stal orgánem zodpovědným za poskytování podpůrných aktivit i ostatním institucím MERCOSUR. Nyní tedy plní administrativní a technickou funkci, konkrétně je zodpovědný například za archivování záznamů, zajišťování logistické podpory zasedání různých vyjednávacích skupin a vydávání Oficiálního zpravodaje MERCOSUR. Rada společného trhu, ale vydala rozhodnutí, jehož obsahem byla změna v názvu sekretariátu pro účely zveřejňování dokumentů bez právního účinku. Proto se dnes běžněji používá jen název Sekretariát MERCOSUR. Tímto rozhodnutím byly Sekretariátu přiděleny ale také nové funkce a byl vytvořen Technický poradní sektor (*SAT, Sector de Asesoría Técnica*), který se

---

⁴⁴ MERCOSUR. Órganos Derivados de Textos Fundacionales. In: *MERCOSUR*. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/3878/2/innova.front/organos-derivados-de-textos-fundacionales#Consejo>

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ MERCOSUR. Foro Consultivo Económico-Social (FCES). In: *MERCOSUR*. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/6458/2/innova.front/foro-consultivo-economico-social-fces>

skládá ze čtyř technických poradců.⁴⁷ Jinak je zastoupení v obsazení v rámci Sekretariátu stejné jako u předchozích orgánů – stejný počet zástupců pro každou zemi. Ředitel Sekretariátu je volen Skupinou společného trhu a jmenován Radou na dobu dvou let, přičemž znovuzvolení není možné. Rovnoměrně členské země také přispívají do rozpočtu, kterým Sekretariát disponuje.⁴⁸

Společná parlamentní komise

Tato komise byla ustanovena jako prostředník mezi národními parlamenty členských zemí a MERCOSUR, který měl usnadňovat legislativní proces pro zavádění integračních mechanismů v členských státech. Ve skutečnosti však své funkce nikdy naplno nevykondovala a jednalo se spíše o konzultativní a vyjednávací orgán, který mohl formulovat a navrhnout nové normy k projednání výkonnými orgány. Každá země zde delegovala šestnáct poslanců, kteří se scházeli minimálně dvakrát do roka, při čemž byla usnášení schopná pouze za přítomnosti všech delegací všech členských států. Chyby a nedostatky této komise, jako nízká úroveň přímé reprezentace občanů či fakt, že nevytvářela vlastní a závaznou legislativu vedly k tomu, že byla později nahrazena Parlamentem MERCOSUR.⁴⁹

Parlament MERCOSUR

Parlament MERCOSUR, jinak řečeno Parlasur, byl ustanoven 6. prosince 2006 a nahradil tak společnou parlamentní komisi. Je orgánem zastupujícím zájmy obyvatel členských států, a tak přispívá ke kvalitě a institucionální rovnováze MERCOSUR, demokratičnosti, reprezentativnosti, transparentnosti a sociální legitimitě integračního procesu a jeho norem. Dále napomáhá také posilování kulturní, vědecké, politické a sociální integraci obyvatel a odráží se v něm rozmanitost tohoto regionu.⁵⁰ Jejím hlavním úkolem je zajistit právní předpisy pro integrační proces členských zemí.⁵¹

Parlasur má své sídlo v hlavním městě Uruguaye – Montevideu a jeho organizaci a uspořádání stanovuje Interní jednací řád Parlamentu (*Reglamento interno del Parlamento del MERCOSUR*), který byl schválen 6. srpna 2007. Jedná se o jednokomorový parlament, který

---

⁴⁷ MERCOSUR Secretaría del MERCOSUR [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/48/2/innova.front/secretaria-del-mercotur>

⁴⁸ BAPTISTA, Luiz Olavo: *Mercosur, Its Institutions and Juridical Structure*. [online]. SICE: Foreign Trade Information System, 1998. 136 s. Dostupné z: http://ctrc.sice.oas.org/geograph/south/mstit2_e.pdf

⁴⁹ tamtéž

⁵⁰ PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Acerca del Parlamento. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercotur.org/innovaportal/v/7006/1/parlasur/parlamento.html>

⁵¹ LA NACION. Para qué sirve el Parlasur y cuánto cobran sus miembros. [online]. 21. června 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/1911144-parlasur-poca-actividad-y-salarios-de-diputado>

se schází alespoň jednou měsíčně na běžných schůzích, pokud je to potřeba, schází se častěji, a to na takzvaných přípravných nebo mimořádných schůzích. Jeho schůze jsou veřejné, na rozdíl od schůzí ostatních orgánů MERCOSUR, výjimkou jsou pouze schůze, které jsou označovány jako uzavřené, důvěrné. Každý poslanec má právo hlasovat, ale i zdržet se hlasování a má právo na jeden hlas, přičemž se v Parlamentu rozhodnutí přijímají na základě většinového principu. Funkční období je stanoveno na čtyři roky, přičemž se toto období skládá ze čtyř podobdobí, jenž každé trvá od 15. února do 15. prosince každého roku.⁵²

Na začátku ustanovení Parlasuru byla každá země zastoupena 18 poslanci, kteří byli voleni národními parlamenty. To se změnilo v roce 2009, kdy bylo určeno, že zástupci Parlamentu musí být přímo voleni obyvateli členských zemí a poměrové složení se změní v závislosti na velikosti země. Z přímých voleb tak vznikne následující složení: Argentina 43, Brazílie 75, Paraguay 18, Uruguay 18 a Venezuela 33. Na základě této dohody bylo také stanoveno, že odpovídající počet křesel v Parlamentu MERCOSUR musí získat i každý nový členský stát, což se stalo, když v roce 2016 přistoupila do MERCOSUR Bolívie. Ta nejprve v červenci 2015, kdy byl zahájen proces přistoupení, získala jen právo účastnit se schůzí bez hlasovacího práva. V době dokončení plného členství pak získala 18 křesel, stejně jako Paraguay a Uruguay. Přímé volby v každé členské zemi se do Parlasuru musí začít uskutečňovat do roku 2020. Toto nařízení zatím splňují jen dvě země – Paraguay a Argentina. V Paraguayi jsou poslanci voleni přímo již od roku 2007, Argentina se přidala v roce 2015. V ostatních zemích jsou zástupci stále voleni národními zákonodárci.⁵³

Za provádění legislativní a administrativní činnosti je zodpovědné představenstvo Parlamentu. To se skládá z prezidenta a viceprezidentů. Prezidentem je v současné době, od 1. ledna 2018, Tomás Bittar Navarro, reprezentující Paraguay.⁵⁴ Každý členský stát je pak zastoupen jedním viceprezidentem, jehož mandát trvá dva roky a znovuzvolen může být pouze jednou. Pokud by nastala situace, kdy je z určitých důvodů nepřítomen předseda (prezident), je nahrazen jedním z místopředsedů (viceprezidentů) podle ustanovení vnitřního předpisu.⁵⁵

Parlament utváří komise/výbory, které se scházejí v jeho sídle a zabývají se různými tématy v závislosti na kompetenci každého z nich:

---

⁵² PARLAMENTO DEL MERCOSUR. *Reglamento interno del Parlamento del MERCOSUR*. [online]. Montevideo: 6. srpna 2007. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: http://www4.hcdn.gob.ar/diputadosmercosur/documentos_institucionales/REGLAMENTOPM.pdf

⁵³ MERCOSUR. Parlamento del MERCOSUR (Parlasur). [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/8620/11/innova.front/parlamento-del-mercosur-parlasur>

⁵⁴ PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Galería de Presidentes. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/13759/1/parlasur/galeria-de-presidentes.html>

⁵⁵ PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Organización. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/148/1/parlasur/organizacion.html>

- I. Právní a institucionální záležitosti,
- II. Ekonomické, finanční, obchodní, fiskální a monetární záležitosti,
- III. Mezinárodní a meziregionální záležitosti a strategické plánování,
- IV. Vzdělání, kultura, věda, technologie a sport,
- V. Práce, pracovní politika, sociální jistoty a sociální ekonomika,
- VI. Udržitelný regionální rozvoj, teritoriální uspořádání, životní styl, zdraví, životní prostředí a turismus,
- VII. Občanství a lidská práva,
- VIII. Vnitřní věci, bezpečnost a obrana,
- IX. Infrastruktura, doprava, energetické zdroje, zemědělství, dobytkářství a rybolov,
- X. Rozpočet a vnitřní záležitosti.

Kromě těchto permanentních komisí, mohou být ustanoveny také komise dočasné nebo speciální.⁵⁶

Parlament MERCOSUR se vyjadřuje pomocí sedmi aktů, přičemž každý z nich slouží pro jiné účely:

- I. Posudky – stanoviska Parlamentu k normám, které mu byly zaslány Radou společného trhu před jejich schválením,
- II. Návrhy norem a předpisů – legislativní návrhy Parlamentu, které zasílá Radě společného trhu,
- III. Předběžné návrhy norem a předpisů – návrhy, které mají za cíl harmonizovat právní předpisy v jednotlivých členských zemích a jsou adresovány právě jim,
- IV. Prohlášení – vyjádření Parlamentu k jakékoli veřejné záležitosti,
- V. Doporučení – rady adresované rozhodovacím orgánům MERCOSUR,
- VI. Zprávy – studie, vypracované jednou nebo více komisemi, které analyzují konkrétní témata,
- VII. Opatření – normy administrativní povahy, které mají vliv na vnitřní organizaci Parlasur,
- VIII. Žádost o radu – Parlament může požádat Stálý kontrolní soud o radu, respektive jeho stanovisko k určitému tématu.⁵⁷

---

⁵⁶ PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Acerca del Parlamento. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/7006/1/parlasur/parlamento.html>

⁵⁷ MERCOSUR. Parlamento del MERCOSUR (Parlasur). [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/8620/1/innova.front/parlamento-del-mercosur-parlasur>

Rozhodnutí poslanců Parlamentu MERCOSUR ale nejsou prozatím závazná. Účinku nabydou až v roce 2020, kdy všechny členské země dokončí volby poslanců prostřednictvím přímého hlasování obyvatel.⁵⁸

3.3. Historické vztahy Evropy a Jižní Ameriky

Vztahy mezi Evropou a Latinskou Amerikou se postupně vytvářely již odedávna. Přesněji řečeno, první mezníkem bylo objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem v roce 1492, kdy 12. 10. 1492 doplul pod španělskou vlajkou k břehům Bahamských ostrovů. Po jeho návratu do Evropy začal tento objev lákat i další mocnosti a byly uskutečněny další objevné výpravy. O neznámou pevninu projevovalo zájem také Portugalsko, které samo podniklo několik plaveb. Všechny země, které podnikaly tyto zámořské plavby se primárně snažily o to, aby na nově objevených územích rozšířily svou suverenitu, zajistily si zde vojenskou i politickou kontrolu a mohly je hospodářsky využívat. Na kolonizaci se podílely hlavně Španělsko a Portugalsko, které si v rámci zabránění možných konfliktů rozdělily sféru vlivu na tomto kontinentu. Toto rozdělení bylo učiněno prostřednictvím Smlouvy z Tordesillas, která byla podepsána 7. června 1494 a jako jeho hranice byl stanoven poledník 46° 37' z. d. Díky této smlouvě získalo Portugalsko území dnešní Brazílie a Španělsko veškerá zbylá území kontinentu Jižní Ameriky. Španělsko se díky kolonizaci Jižní Ameriky dostalo na výsluní, velkou zásluhu na tom měla výprava, která objevila vyspělou kulturu Aztéků a jejich drahé kovy, které se okamžitě staly hlavním španělským cílem. Portugalsko, které disponovalo z počátku jen menší částí dnešního území Brazílie, nemělo šanci získat stejné bohatství jako Španělé, neboť jejich část území nedisponovala nerostným bohatstvím. Hlavní využití území proto tkvělo v těžbě vzácných dřevin a plantážním zemědělství.⁵⁹

Původní obyvatelé se ale ve snaze získat nezávislost na kolonizátorech začali sjednocovat, díky tomu došlo ke konci 19. století k postupnému poklesu až úpadku vzájemných vztahů Evropy a Jižní Ameriky. Po vzniku nezávislých států začal růst význam vztahů, ať už politických, ekonomických či kulturních, s různými zeměmi Evropy, jako Itálií, Velkou Británií, Francií či Německem. Jejich vliv se ale začal postupně opět snižovat, a to ve prospěch Spojených států Amerických. K poklesu přispěly také obě světové války, neboť většina evropských zemí byla ekonomicky oslabena a zažívala hospodářské potíže. Postavení

---

⁵⁸ LA NACION. Para qué sirve el Parlasur y cuánto cobran sus miembros. [online]. 21. června 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/1911144-parlasur-poca-actividad-y-salarios-de-diputado>

⁵⁹ FŇUKAL, Miloš, ŠERÝ, Miloslav a Zdeněk SZCZYRBA. *Regionální geografie Latinské Ameriky a Karibiku*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. [online]. [cit. 2018-05-02] Dostupné z: <http://rgla.upol.cz/soubory/pdf/>

USA v Latinské Americe bylo poté ještě umocněno založením organizace amerických států v roce 1948. V následujících letech byly vztahy omezeny spíše na rozvojovou pomoc, i když se začaly postupně formovat obchodní vztahy i hospodářská spolupráce. Překážku bližších vzájemných vztahů představovaly zejména nedemokratické autoritářské režimy v zemích Latinské Ameriky.⁶⁰

3.4. Počátky a vývoj vztahů Evropské unie a MERCOSUR

Počátky vztahů Jižní Ameriky, včetně současného MERCOSUR, a Evropského společenství byly slabé a zaměřovaly se především na rozvojovou pomoc. Intenzivnějšími se staly až na začátku 70. let minulého století, kdy se začaly prohlubovat obchodní i hospodářské vztahy, většina uzavřených kooperačních dohod se však stále zaměřovat na rozvojovou pomoc.⁶¹ K hlubší interakci došlo až v druhé polovině 70. let 20. století, kdy došlo k prvnímu setkání Evropského a Latinskoamerického parlamentu (*Parlatino, The Latin American Parliament*) a k založení stálé společné komise v Bruselu – GRULA (*Group of Permanent Latin American Ambassadors*). S nejbohatšími zeměmi Latinské Ameriky – Argentinou, Brazílií, Mexikem a Uruguayí, pak byly podepsány i obchodní dohody bilaterálního charakteru.⁶²

K většímu posílení vztahů pak došlo po roce 1986, kdy do Společenství přistoupili Španělsko a Portugalsko. Na počátku 90. let byly uzavřeny Dohody o spolupráci s Argentinou (1990), Paraguayí (1992) a Uruguayí (1994), s Brazílií byla v roce 1992 uzavřena druhá Rámcová dohoda o spolupráci, která obsahovala demokratizační složku a která nahradila Rámcovou dohodu o spolupráci z roku 1982.⁶³ K takovému prohloubení vztahů nedošlo jen na základě přistoupení Španělska a Portugalska, i když to k němu výrazně přispělo, protože do té doby se pozornost v rámci rozvojové politiky ES zaměřovala hlavně na bývalé kolonie Francie a Velké Británie v Africe, Karibiku a Pacifiku (tzv. země ACP), a tyto dva nové členské státy měly právo požadovat stejnou pomoc pro své bývalé kolonie. Markantně přispěla i skutečnost, že Latinskoamerické země se začaly demokratizovat a zaváděly programy ekonomické liberalizace, čímž se z původních ekonomik se silnou rolí státu začaly stávat ekonomiky

---

⁶⁰ CIHELKOVÁ, 2003

⁶¹ KURSA, David. MERCOSUR. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9139/sekce/mercosur/>

⁶² CIHELKOVÁ, 2003

⁶³ KURSA, David. MERCOSUR. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9139/sekce/mercosur/>

otevřené. I když tyto rychlé a radikální změny přinesly i negativní dopady, zejména pak na sociální situaci obyvatelstva.⁶⁴

První smlouvou, která byla uzavřena s MERCOSUR jako takovým je Mezuregionální rámcová dohoda o spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a Společným trhem jihu a jeho členskými státy (*Interregional framework cooperation agreement between the the European Community and its Member States, of the one part, and the Southern Common Market and its Party States, of the other part*). Ta byla podepsána 15. prosince 1995 v Madridu a v platnost vešla v roce 1999, a kromě již obvyklé obchodní a rozvojové spolupráce zahrnovala i aspekty spolupráce politické.⁶⁵ Politické prvky v této dohodě byly pro Unií velkým posunem v jednáních, jednalo se například o respekt k demokracii a k lidským právům. Větší význam měla ale dohoda pro MERCOSUR, jenž předpokládal, že díky ní bude uznán na mezinárodním poli jako regionální integrace, která představuje společný trh. Je také považována za základ budoucí zóny volného obchodu mezi Unií a Latinskou Amerikou. Jejím hlavním cílem bylo upevnit vztahy mezi integračními organizacemi a připravit podmínky na vytvoření mezuregionální asociace.⁶⁶ O rok později, tedy v roce 1996, vydala Komise sdělení „Evropská unie a Latinská Amerika: současná situace a výhledy užšího partnerství 1996-2000“, kde byly shrnuty dosavadní pokroky v rámci vzájemných vztahů. Komise si také vytyčila priority v politické a ekonomické oblasti pomoci Latinské Americe jako podporu institucí, konsolidaci demokratického procesu, potírání chudoby a sociálního vyloučení, podporu ekonomických reforem či zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti.⁶⁷

3.5. Asociační dohoda mezi Evropskou unií a MERCOSUR

Asociační dohody neboli smlouvy o přidružení jsou zpravidla nabízeny a uzavírány se zeměmi nebo regiony za účelem zlepšení a posílení vztahů. Tyto smlouvy představují zvýšení úrovně závazku a zároveň zvýšení úrovně angažovanosti ve vztahu Evropské unie k určité zemi či regionu.⁶⁸

---

⁶⁴ BAAR, Vladimír. *Vnější vztahy Evropské unie: geoekonomické a geopolitické aspekty jejich makroregionální diferenciace*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2006. 197 s. ISBN 80-7368-142-0.

⁶⁵ KURSA, David. MERCOSUR. In: *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9139/sekce/mercosur/>

⁶⁶ GARCÍA DE LA CRUZ, José Manuel. *La integración productiva en MERCOSUR: orientaciones para la Unión Europea*. [online]. Madrid: Fundación Carolina, 2010 [cit. 2018-05-02]. ISBN 1885-9135. Dostupné z: https://www.fundacioncarolina.es/wp-content/uploads/2014/07/Avance_Investigacion_41.pdf

⁶⁷ CIHELKOVÁ, 2003

⁶⁸ GOMEZ ARANA, Arantza. *The European Union's policy towards Mercosur: Responsive not strategic*. Manchester: Manchester University Press, 2017, 256 p. ISBN 978-0-7190-9694-5.

Vyjednání tzv. Biregionálního negociačního výboru o Asociační dohodě mezi Evropskou unií a MERCOSUR začala již v listopadu 1999. Rozsah a cíle této dohody a jejich dílčích kapitol byly výsledkem jednání výboru, které se uskutečnilo v dubnu 2000 v Buenos Aires. Na základě této dohody by měl vzniknout vztah, který bude založen na třech pilířích:

- ekonomické spolupráci – podpora udržitelného hospodářského rozvoje,
- politickém dialogu – posílení vzájemných jednání a politické shody, a
- obchodních vztazích – s velkým důrazem na vytvoření zóny volného obchodu.⁶⁹

S cílem prohloubit a upevňovat vztahy, podpořit vytvoření meziregionální asociace a přispět k intenzivnějším konzultacím EU a Společného trhu jihu ustanovila Společná deklarace o politickém dialogu mezi Evropskou unií a MERCOSUR pravidelný institucionalizovaný politický dialog. Ten je součástí prohlubujících se vztahů EU a MERCOSUR již od roku 1991, ale až v roce 1995 byl formálně ustanoven, když byla tato deklarace připojena k Meziregionální rámcové dohodě o spolupráci. Aby bylo snazší navazovat užší vztahy, ustanovila deklarace:

- pravidelné setkávání hlav členských států MERCOSUR a nejvyšších představitelů Evropské unie,
- každoroční setkávání ministrů zahraničí členských států MERCOSUR a Evropské unie za účasti Evropské komise,
- setkávání ministrů zodpovědných za záležitosti spadající do kategorie společných zájmů, a také
- periodické setkávání nejvyšších úředníků Unie a MERCOSUR.⁷⁰

Jednání, kterých se do října 2004 uskutečnilo patnáct, byla v tomto roce přerušena kvůli komplikovanosti a neshodám nad obchodní kapitolou. Obnovena byla až v květnu roku 2010 na summitu v Madridu, ale kvůli politické pozici Argentiny byla brzy znovu zastavena. Idea jednání byla opět znovuoživena v červnu 2015, kdy došlo k setkání EU s ministry obchodu MERCOSUR, kde podporu tomuto oživení projevily zástupci Argentiny a Brazílie, dvou největších ekonomik této organizace. Až v říjnu 2016 došlo opět k dalšímu vyjednávání EU

---

⁶⁹ BINDI, Federiga and Irina ANGELESCU, ed. *The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World*. 2. edition. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2012, 366 p. ISBN 978-0-8157-2252-6.

⁷⁰ EUROPEAN UNION. *Joint Declaration on political dialogue between the European Union and Mercosur*. [online] Madrid: 15. prosince 1995. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://eulacfoundation.org/en/system/files/Joint%20Declaration%20on%20political%20dialogue%20between%20the%20European%20Union%20and%20Mercosur%2C%20Madrid%2C%20December%2015%2C%201995.pdf>

s MERCOSUR, a to od roku 2012. Další jednání se uskutečnilo v listopadu 2017⁷¹, a i když bylo původně stanoveno, že by měla být dohoda uzavřena do začátku roku 2018, jednání stále pokračují. Zatím posledním jednáním bylo 32. jednání o obchodní části Asociační dohody v březnu 2018. Cílem všech těchto jednání je uzavření Asociační dohody.⁷²

3.6. Vývoj obchodních vztahů Evropy a Latinské Ameriky

Počátky obchodní spolupráce Evropského společenství a Latinské Ameriky spadají do 70. let 20. století, kdy byly uzavírány první kooperační dohody, zaměřované především na rozvojovou pomoc a obchodní spolupráci. Z počátku se uzavíraly dohody a udržovaly vztahy s jednotlivými zeměmi, až později s uskupeními. V roce 1974 byla uzavřena Dohoda o obchodu s Uruguayí, s Brazílií pak o rok později, v roce 1975.⁷³ Důležitým faktorem, proč bylo Společenství při tvorbě těchto dohod obezřetné bylo, že se bálo přílivu migrantů z rozvojových zemí a o svou bezpečnost. V 70. letech si také Společenství stanovilo „pyramidu priorit“, která je demonstrována *obrázkem 4.1*, kde byly uvedeny její hlavní obchodní partneři a obchodní cíle. Země Latinské Ameriky zde zaujímalí poslední příčky, které byly spojeny s obchodní politikou, která byla realizována skrze Všeobecný systém preferencí (*GSP, General System of Preferences*), a nebyla pro tyto země vhodná, protože uzavřela mnoha vývozcům vstup na evropský trh.⁷⁴

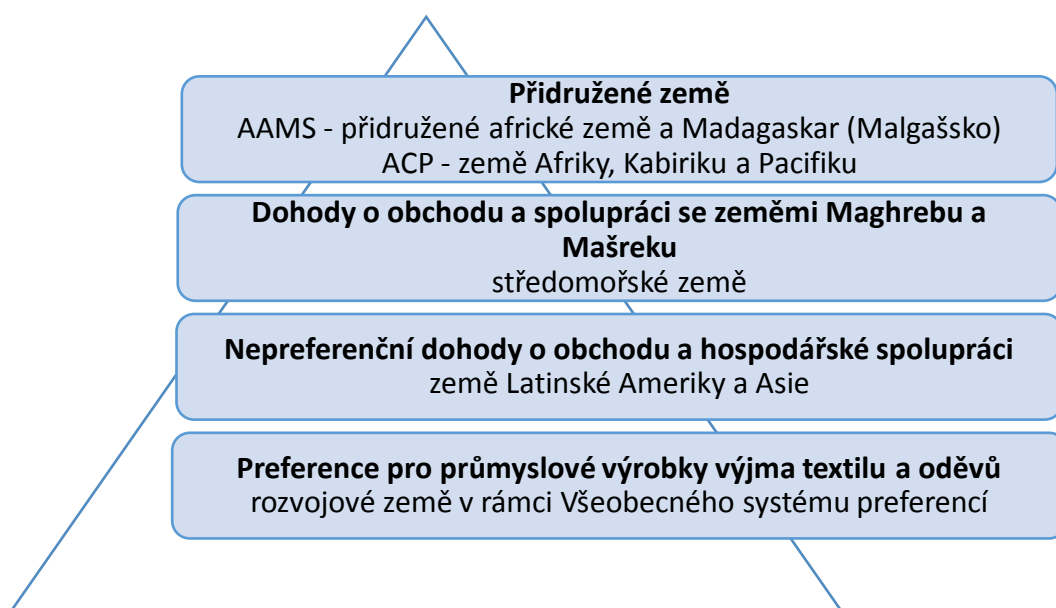
⁷¹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Přehled vyjednávaných obchodních dohod mezi EU a třetími zeměmi*. [online]. ČR: leden 2018. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchodni-dohody/2018/1/Obchodni-dohody---sjednavane_2.pdf

⁷² EUROPEAN COMMISSION. Latest round reports and EU proposals for the trade agreement with Mercosur. [online] Brussels: 22. ledna 2018. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1769>

⁷³ CIHELKOVÁ, 2003

⁷⁴ GRILLI, Enzo R. *The European community and the developing countries*. New York: Cambridge University Press, 1993. 387 p. ISBN 0521385113.

Obrázek 3.2 Pyramida priorit stanovená v 70. letech pro následující období

Zdroj: Grilli (1993), vlastní zpracování

Ke snížení už tak nízké obchodní spolupráce s Latinskou Amerikou přispěly také krize v 80. letech. Z počátku se dostaly latinskoamerické země do dluhové pasti, která vyústila, hlavně v Brazílii a Argentině, ve finanční krizi. Země Latinské Ameriky se snažily, aby Společenství změnilo svou politiku a začalo větší pozornost věnovat i ekonomickým vztahům, což se ale neuskutečnilo. Změna nastala až při přijetí Maastrichtské smlouvy, která se snažila harmonizovat ekonomické a politické aspekty vnějších vztahů. Kromě toho ke zlepšení vztahů přispěla také demokratizace a příznivější ekonomické prostředí v Latinskoamerických zemích a nově vzniklé instituce jako Skupina z Ria či Ibero-americké summity.⁷⁵ V tomto období došlo k uzavření dohod, které byly postaveny na spolupráci v obchodní a investiční oblasti. Týkaly se ale také například průmyslové či technické spolupráce nebo spolupráce v oblasti životního prostředí. Uzavřená byla Rámcová dohoda o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Brazílií (1982), Dohoda o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Andským paktem z roku 1983, a v roce 1985 byla uzavřena Dohoda o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a zeměmi Všeobecné dohody o středoamerické hospodářské integraci s Panamou.⁷⁶

⁷⁵ MAJEROVÁ, 2008

⁷⁶ CIHELKOVÁ, 2003

3.7. Obchodní vztahy Evropské unie s MERCOSUR

Již v 90. letech minulého století začala Evropská unie uzavírat bilaterální dohody s jednotlivými členskými zeměmi MERCOSUR. Kromě toho na jejich územích financovala různé programy vědecké a technické spolupráce, obchodu, společných podniků, investic a kultury. S cílem dosažení hlubší mezi regionální asociace byla v roce 1995 uzavřena Mezuregionální rámcová spolupráce, která se tak stala první dohodou mezi těmito dvěma celními uniemi. Dohoda měla posílit vztahy nejen v politické, ale i ekonomické oblasti. V rámci obchodních a ekonomických vztahů byla zaměřena především na vzájemnou liberalizaci zboží, tedy odstranění tarifních i netarifních překážek, přístup na trhy, spolupráci a výměnu informací v oblasti služeb či zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti. Jejím hlavním cílem je pak vytvořit zónu volného obchodu, k čemuž prozatím ještě nedošlo.⁷⁷

Tabulka 3.1 Dohody uzavřené mezi ES a zeměmi MERCOSUR či MERCOSUR do roku 2000

Typ dohody	země	rok podpisu
<i>Dohoda o obchodu</i>	Uruguay	1974
<i>Dohoda o obchodní a hospodářské spolupráci</i>	Brazílie	1975
<i>Rámcová dohoda o spolupráci (1.)</i>	Brazílie	1982
<i>Dohoda o spolupráci</i>	Andský pakt*	1983
<i>Dohoda o spolupráci</i>	Argentina	1990
	Paraguay	1992
	Uruguay	1994
<i>Rámcová dohoda o spolupráci (2.)</i>	Brazílie	1992
	Andské společenství	1998
<i>Mezuregionální rámcová dohoda o spolupráci</i>	MERCOSUR	1995

*Bolívie, Ekvádor, Kolumbie, Peru, Venezuela

Zdroj: Cihelková (2003), vlastní úpravy

Na základě Mezuregionální rámcové dohody se formují vztahy i dnes. Mezi hlavní výzvy pro země MERCOSUR patří upevňování demokracie a vytváření právního systému s větší účastí občanů, začlenění se do světového hospodářství, spravedlivější přerozdělování

⁷⁷ CIHELKOVÁ, 2003

bohatství a urychlení a posílení regionální integrace. Obě integrace, tedy MERCOSUR i Evropská unie mají za společný cíl zabránit působení negativních vlivů globalizace na společnost, například prostřednictvím posílení vlastních politik, mezinárodního finančního systému a hospodářské liberalizace.⁷⁸

Pro obchodní vztahy těchto dvou integračních organizací jsou důležitými dokumenty Deklarace z Rio de Janeiro a tzv. Akční priority, které byly podepsány na summitu v Rio de Janeiro v červnu 1999, jenž byl také prvním summitem mezi Evropskou unií a vládami Latinské Ameriky a Karibiku. Deklarace si kladla za cíl posílit politický dialog s cílem zajistit dosažení cílů rozvoje a posílení právního státu v obou regionech a definovala obecné principy vztahů EU a Latinské Ameriky. Akční priority, které byly součástí Deklarace, pak vymezily hlavní cíle v politické oblasti, ekonomické oblasti a oblasti kultury, vzdělávání, vědy, technologií a sociální a humanitární oblasti. Těchto cílů bylo celkem 55.⁷⁹

Po prvním summitu byl mezi oběma regiony udržován kontakt v podobě dialogů a spolupráce v různých oblastech. Další summit se uskutečnil v květnu 2002 v Madridu, zde se pokračovalo v upevňování partnerství. Cílem summitu bylo blíže specifikovat a konkretizovat tuto asociaci a připravit jí na výzvy tohoto století. Ve stejné roce byla také přijata nová strategie, která se týkala spolupráce se zeměmi MERCOSUR, ta byla nejdříve uzavřena s každým členským státem MERCOSUR a následně, v září 2002, byl podepsán Společný program pro země MERCOSUR na období 2002–2006.⁸⁰ 12. července 2007 byl pak přijat Regionální programový dokument pro Latinskou Ameriku 2007-2013, v jehož rámci bylo z rozpočtu EU vyčleněno celkem 50 milionů EUR a jehož cílem je prohloubit a rozšířit spolupráci s MERCOSUR, redukovat sociální nerovnosti a podpořit regionální integraci.⁸¹ Pro období 2014-2020 byla uzavřen Víceletý orientační regionální program pro Latinskou Ameriku (*Multiannual Indicative Regional Programme for Latin America*), pro který Evropská unie vyčlenila 805 milionů EUR. Jako hlavní priority tohoto dokumentu byly stanoveny vztahy zabezpečení a rozvoje, dobré vládnutí, odpovědnost a sociální spravedlnost, udržitelný růst lidského rozvoje a environmentální udržitelnost a změna klimatu.⁸²

---

⁷⁸ CIHELKOVÁ, 2003

⁷⁹ LATIN AMERICA, CARIBBEAN AND EUROPEAN UNION: SUMMIT RIO DE JANEIRO. *Declaration of Rio de Janeiro / priorities for action*. [online] 29. června 1999. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/intcoop/eurolat/key_documents/summits_eu_alc/i_29_6_1999_rio_en.pdf

⁸⁰ CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: Č. H. BECK, 2003. 709 s. ISBN 80-7179-804-5.

⁸¹ KURSA, David. MERCOSUR. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9139/sekce/mercosur/>

⁸² EUROPEAN COMMISSION. *Development Cooperation Instrument (DCI) 2014-2020 - Multiannual Indicative Regional Programme for Latin America*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/multiannual_indicative_regional_programme_for_latin_america.pdf

Kvůli různým neshodám nad obchodní kapitolou Asociační dohody byla vyjednání několikrát přerušena. Jednání byla naposledy obnovena v roce 2016, kdy se součástí závazku dohody stala také větší transparentnost a investiční politika. Na zatím poslední, v pořadí třicátém druhém jednání, uskutečněném v březnu 2018, o obchodní části bylo jednáno o obchodu se zbožím, víně a alkoholu, pravidlech původu, technických překážkách obchodu, hygienických a fytosanitárních opatřeních, službách a podnicích, vládních zakázkách, duševním vlastnictví (včetně zeměpisného označení), nástrojích na ochranu obchodu, malých a středních podnicích, dotacích, státních podnicích a institucionálních záležitostí. Přičemž byl projednán také vstup na trh.⁸³

---

⁸³ EUROPEAN COMMISSION. *Report from the XXXIIth round of negotiations of the Trade Part of the Association Agreement between the European Union and Mercosur*. [online] 21. února – 2. března 2018. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156641.pdf

4 Obchodní toky mezi Evropskou unií, MERCOSUR a jeho členskými zeměmi

Následující kapitola se věnuje obchodním tokům mezi Evropskou unií, MERCOSUR a jeho členskými zeměmi, a to především v oblasti zboží, přičemž pozornost je zaměřena zvláště na import a export. Od zahájení jednání mezi těmito integračními organizacemi došlo v oblasti obchodu k bližší spolupráci, a to i přesto, že vyjednávání stále pokračují a jsou protahována víc, než bylo očekáváno.

MERCOSUR je pro Evropskou unii významným obchodním partnerem. Představuje sedmou největší ekonomiku světa a zároveň pátý největší trh mimo Unii, přičemž tvoří 45 % HDP celé Jižní Ameriky. S tímto trhem obchoduje více než 60 500 firem Evropské unie a jejich počet neustále roste. Unie zde v minulém roce vyvezla zboží v hodnotě 44 miliard EUR a v roce 2015 vyvezla služby v hodnotě 22 miliard EUR. MERCOSUR je také významnou destinací pro investice EU, v roce 2015 zde bylo investováno 378 miliard EUR. Díky obchodním vztahům těchto integrací je v EU s každou miliardou EUR exportu vytvořeno dalších 14 000 pracovních míst.⁸⁴ Pro Společný trh jihu je Evropská unie taktéž významným partnerem, dokonce významnějším než Spojené státy. V roce 2017 představovala Unie 23 % veškerých dovozů do zemí MERCOSUR, zatímco Čína 22,5 % a USA „jen“ 17,3 %. Největší podíl vývozu z MERCOSUR zaujímá Čína se 21,2 %, Evropská unie byla na druhém místě s 18,1 % a podíl USA činil 12,8 %. Z těchto čísel se dá vyvodit, že největším obchodním partnerem pro Společný trh jihu je Čína s celkovou bilancí 21,8 %, Unie je rovněž velice významná, celková bilance pro rok 2017 činí 20,3 %. USA jsou pro MERCOSUR tedy až třetím nejdůležitějším trhem (14,9 %). Nutno podotknout, že statistiky zahrnují jako země MERCOSUR pouze zakládající státy, tedy Argentinu, Brazílii, Paraguay a Uruguay, jako země, s nimiž je uzavírána Asociační dohoda, jejíž součástí jsou právě i obchodní vztahy.⁸⁵

Tabulka 4.1, respektive graf 4.1 udávají vývoj obchodu se zbožím v rozmezí let 2008 až 2017. Z nich lze vyčíst, že průměrná hodnota exportu (vývozu) z Unie do MERCOSUR je pro toto časové období 43 milionů EUR. K výraznějšímu poklesu došlo pouze v roce 2008, respektive 2009, z důvodů celosvětové finanční a ekonomické krize. Taktéž došlo v těchto

⁸⁴ EUROPEAN COMMISSION. *EU-MERCOSUR ASSOCIATION AGREEMENT: A vast economic potential, building bridges for open trade and sustainable development*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156465.pdf

⁸⁵ EUROPEAN COMMISSION. *European Union, Trade in goods with Mercosur 4*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113488.pdf

letech k největšímu propadu v oblasti importu (dovozu) zboží z MERCOSUR, i když ten nebyl vzhledem k průměrné hodnotě 44,2 milionů EUR až tak výrazný.

Tabulka 4.1 Vývoj obchodu se zbožím mezi EU a MERCOSUR v letech 2008-2017

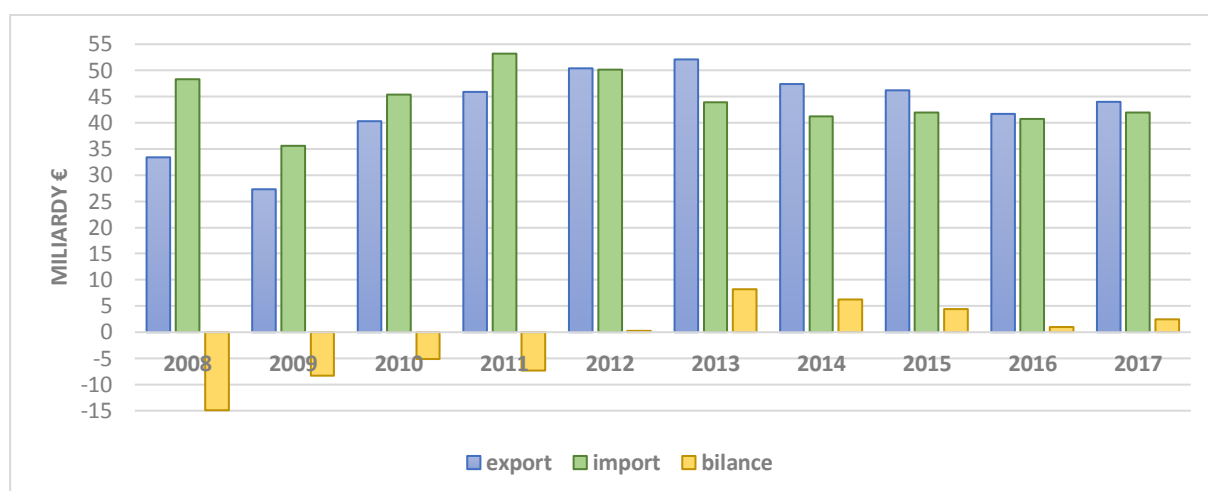
	Export (v mld. €)	% podíl na celkovém exportu EU*	Import (v mld. €)	% podíl na celkovém importu EU*	Balance (v mld. €)
2008	33,4	2,6	48,3	3,0	- 14,9
2009	27,3	2,6	35,6	2,9	- 8,3
2010	40,3	3,0	45,4	3,0	- 5, 1
2011	45,9	3,0	53,2	3,1	- 7,3
2012	50,4	3,0	50,2	2,8	0,2
2013	52,1	3,0	43,9	2,6	8,2
2014	47,4	2,8	41,2	2,4	6,2
2015	46,2	2,6	41,9	2,4	4,4
2016	41,7	2,4	40,7	2,4	1,0
2017	44,4	2,4	42,0	2,3	2,4

*zahrnující i obchod mezi členskými zeměmi EU

Zdroj: European Commission, vlastní zpracování

V grafu 4.1 lze podstatně lépe vidět vývoj bilanci obchodu se zbožím v letech 2008 až 2017. Zatímco v roce 2008 dosahovala bilance minus téměř 15 miliard EUR, což lze připisovat finanční a ekonomické krizi. Země MERCOSUR byli nejsilněji zasaženy na konci roku 2008, ale jejich situace se začala zlepšovat již v první polovině roku 2009, především díky silnému institucionálnímu rámci a opatrné monetární politice. Zatím co členské státy EU se s krizí potýkaly hůř, obzvlášť pak země eurozóny. V roce 2012, v období, kdy se země začaly vzpamatovávat z krize, pak byla obchodní bilance téměř vyrovnaná, export tehdy činil 50,4 miliard EUR, zatímco import 50,2 miliard EUR. Podobné, avšak ne až tak vyrovnané bilance bylo dosaženo také v roce 2016, kdy rozdíl mezi exportem a importem činil 1 miliardu EUR. V loňském roce byla pak bilance obchodních toků mezi EU a MERCOSUR plus 2,4 miliardy EUR.

Graf 4.1 Vývoj obchodu se zbožím mezi EU a MERCOSUR v letech 2008-2017

*zahrnující i obchod mezi členskými zeměmi EU

Zdroj: European Commission, vlastní zpracování

4.1. Export Evropské unie do MERCOSUR

MERCOSUR představuje pro unii významný a rozsáhlý trh. I když jak je uvedeno v *tabulce 4.1* objem exportu zboží do MERCOSUR v posledních letech klesá, na druhou stranu procentuální podíl klesá méně a nyní se drží na 2,4 % z celkové exportu zboží Unie, zahrnující i export mezi členskými zeměmi. To značí, že ačkoli je hodnota exportovaného zboží z Unie nižší, drží si MERCOSUR své místo mezi ostatními trhy, na které má Unie přístup. Největší podíl zboží vyváží Unie do Brazílie, v roce 2017 to bylo zboží za celkem 32,2 miliard EUR. Druhým největším příjemce je pak Argentina, kde bylo vyvezeno zboží za 10 miliard EUR. O poznání menší je pak objem vyváženého zboží do ostatních zemí – Paraguaye, Uruguaye a Venezuely, zde činí celkový součet jen něco málo přes 3 miliardy EUR. Vývoj exportu zboží do těchto jednotlivých zemí udává *tabulka 4.2*. Zde lze také vidět, že ačkoli export do většiny zemí MERCOSUR ze strany Unie stoupá, ve Venezuele má opačný trend – za posledních deset let klesl objem dovezeného zboží z EU do této země na pětinu.

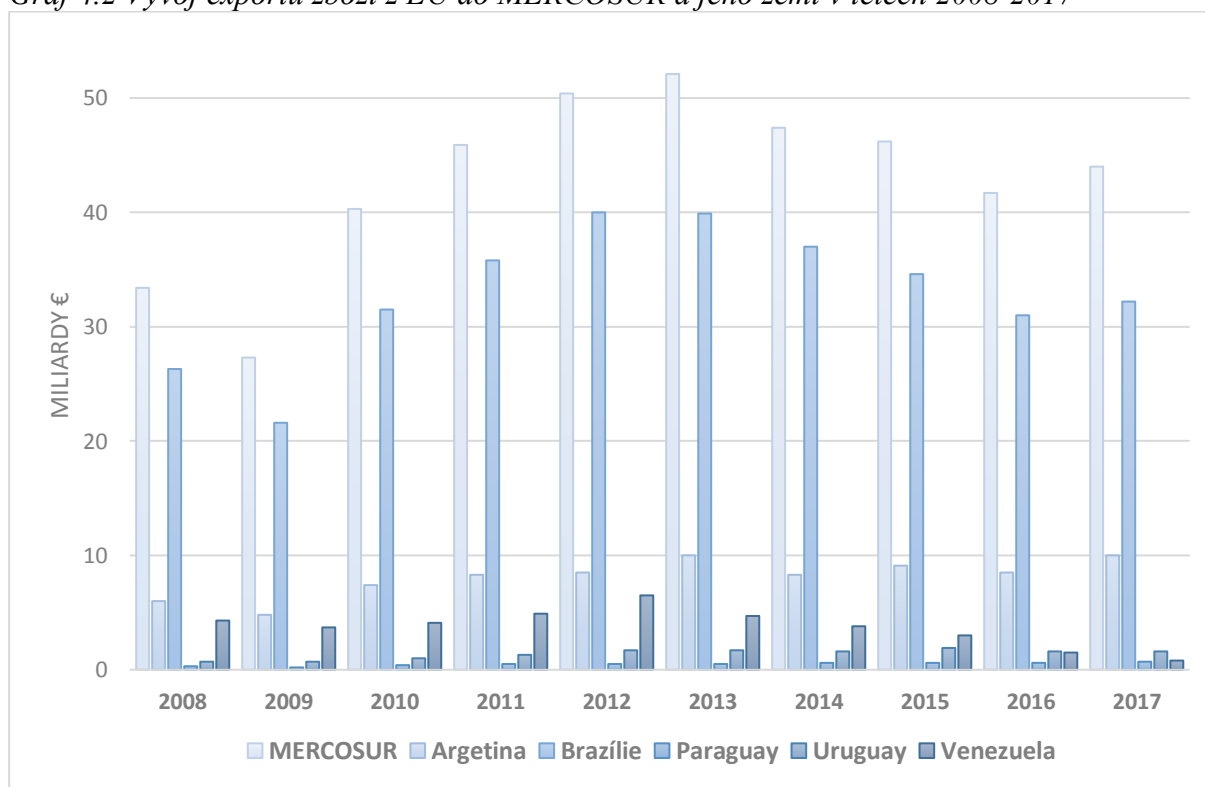
Tabulka 4.2 Vývoj exportu zboží z EU do zemí MERCOSUR v letech 2008-2017 (v mld. €)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Argentina	6,0	4,8	7,4	8,3	8,5	10,0	8,3	9,1	8,5	10,0
Brazílie	26,3	21,6	31,5	35,8	40,0	39,9	37,0	34,6	31,0	32,2
Paraguay	0,3	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
Uruguay	0,7	0,7	1,0	1,3	1,7	1,7	1,6	1,9	1,6	1,6
Venezuela	4,3	3,7	4,1	4,9	6,5	4,7	3,8	3,0	1,5	0,8

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Následující graf 4.2 pak udává vývoj exportu zboží do MERCOSUR a rozložení mezi jeho jednotlivé země. Zde je možné lépe vidět přesah obchodu Unie s Brazílií a Argentinou nad ostatními zeměmi MERCOSUR. Rok 2013 byl pak co se týče objemu exportovaného zboží pro Brazílii a Argentinu nejproduktivnějším (u Argentiny jsou čísla shodná také s rokem 2017), zatímco pro Paraguay to byl rok 2017, Uruguay rok 2015 a pro Venezuelu rok 2012.

Graf 4.2 Vývoj exportu zboží z EU do MERCOSUR a jeho zemí v letech 2008-2017

Zdroj: vlastní zpracování

V případě exportu služeb v roce 2016, je rozložení stejné jako v případě zboží. Největší množství objemu plyne opět do Brazílie, celkem služby v hodnotě 13,5 milionů EUR. V porovnání s objemem zboží za rok 2016 se jedná o menší polovinu. Argentina přijala služby v hodnotě 4,6 milionů EUR, což je větší polovina objemu přijatého zboží z EU. A opět nejmenší část plynula do zbývajících tří zemí, celkově služby v hodnotě 2,2 milionů EUR, což je o jeden milion méně než v případě zboží. Vývoj exportu služeb v období 2010-2016 demonstruje *tabulka 4.3*.

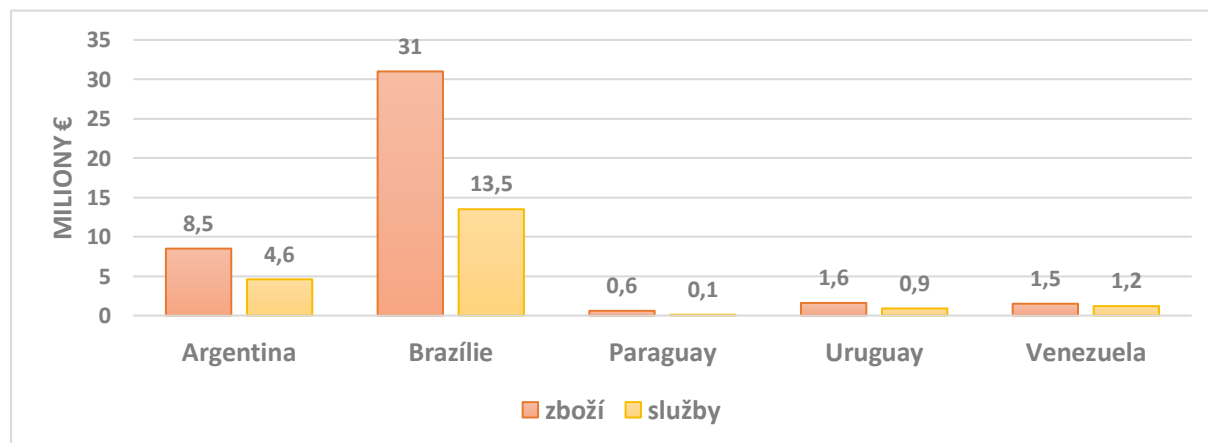
Tabulka 4.3 Vývoj exportu služeb z EU do zemí MERCOSUR v letech 2010-2016 (v mil. €)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Argentina	3,5	3,7	4,0	4,1	4,0	4,4	4,6
Brazílie	14,5	16,7	15,6	15,0	15,2	15,3	13,5
Paraguay	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,1
Uruguay	0,5	0,8	1,0	1,1	1,4	0,9	0,9
Venezuela	2,9	2,9	3,2	3,0	2,2	1,5	1,2

Zdroj: Eurostat (2018), vlastní zpracování

Následující *graf 4.3* ukazuje poměr a objem exportovaných služeb a zboží do jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016. Zde je možné vidět, že objem exportu do Paraguaye, Uruguaye a Venezuely je vzhledem k množství objemu exportu do Brazílie a Argentiny v podstatě zanedbatelný. Tyto tři země ve společném součtu nedosahují ani poloviny objemu exportu do Argentiny, a to ani v exportu zboží ani služeb.

Graf 4.3 Export služeb a zboží z EU do jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Komoditní struktura exportu zboží

Pro statistiku zahraničního obchodu – hodnotu vývozu, dovozu a objemu zboží, se používá klasifikace produktů OSN Standardní mezinárodní klasifikace zboží, zkráceně SITC (*Standard international trade classification*), která umožňuje mezinárodní srovnání. Ta člení zboží do desíti základních skupin, jak je popsáno v *tabulce 4.4*. Komodity, jež nejsou součástí žádné ze základních skupin jsou započítány do kategorie „ostatní“. Tato tabulka znázorňuje hodnotu exportu zboží, jeho procentuální podíl na celkovém exportu zboží z EU do MERCOSUR a zároveň i procentuální podíl na celkovém exportu Unie.

Tabulka 4.4 Export zboží z EU do MERCOSUR podle SITC v roce 2017

	Hodnota exportu (v milionech €)	% podíl na celkovém exportu zboží EU do MERCOSUR	% podíl na celkovém exportu zboží EU
0 Potraviny a živá zvířata	1 228	2,8	1,4
1 Nápoje a tabák	494	1,1	1,5
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	530	1,2	1,2
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	2 878	6,5	2,9
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	316	0,7	5,8
5 Chemikálie a příbuzné výrobky jinde neuvedené	11 162	25,2	3,4
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	4 375	9,9	2,2
7 Stroje a dopravní prostředky	18 591	41,9	2,3
8 Průmyslové spotřební zboží	3 207	7,2	1,5
9 Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné	685	1,5	1,2
Ostatní	909	2,1	neuvedeno
Celkem	44 375	100	2,4

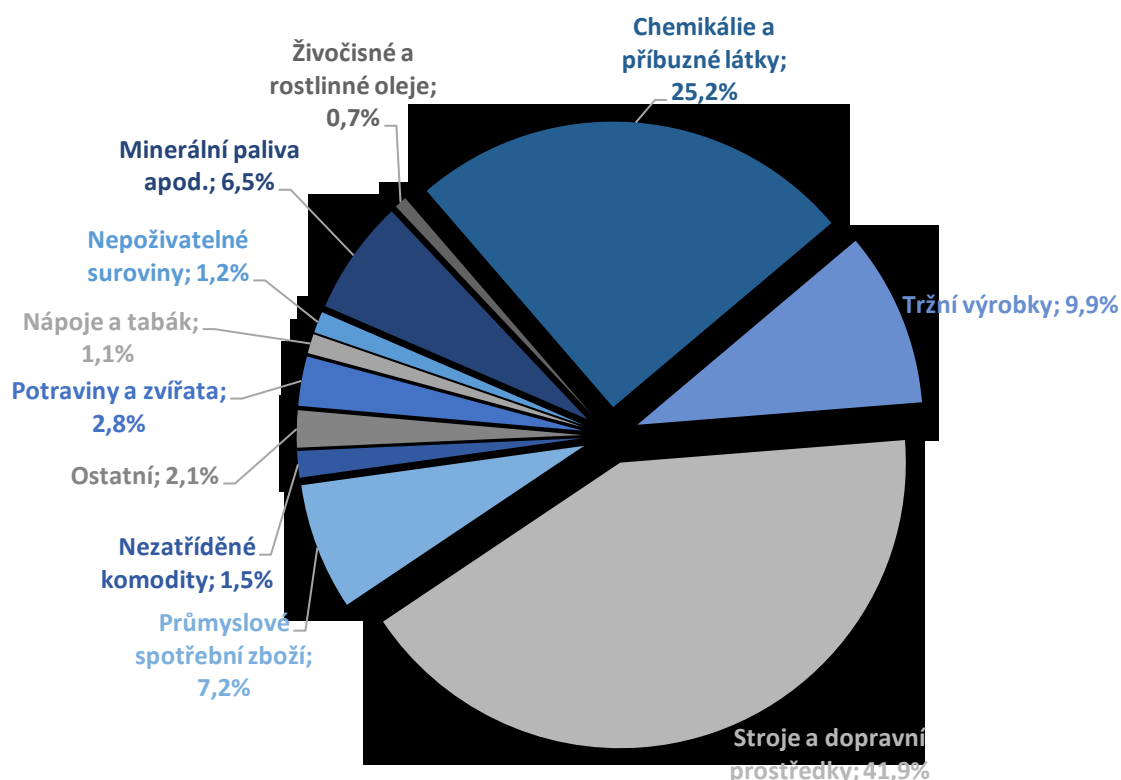
Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Procentuální podíl na exportovaném zboží z Unie do MERCOSUR lze lépe vyčíst z *grafu 4.4*. Zde lze vidět, že největší podíl mají stroje a dopravní prostředky – téměř 42 % s celkovým objemem 18, 6 miliard EUR. Unie loni rovněž exportovala chemikálie a jiné příbuzné výrobky v hodnotě přes 11 miliard EUR, což činí více než 25 % na celkovém exportu

do MERCOSUR, a staví to tuto skupinu na druhé místo. Skupinou s třetím největším objemem vyvezeného zboží jsou tržní výrobky, ačkoli jejich celková hodnota, činící 4,4 miliardy EUR, je téměř třikrát menší než u chemikálií a více než čtyřikrát menší než u strojů. Nejmenší podíl na celkovém exportu zboží do MERCOSUR mají živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky – 0,7 %, o něco lépe na tom jsou nápoje a tabák, nepoživatelné suroviny s výjimkou paliv a nezatříděné komodity, všechny tyto tři skupiny se na celkovém exportu podílejí více než 1 %.

Graf 4.4 Export zboží z EU do MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Zajímavé ale je, že největší podíl na celkovém exportu zboží Evropské unie nemají ve skupině exportu do MERCOSUR stroje ani chemikálie, nýbrž živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky, a to celkem 5,8 %, jak je možno vyčíst z *tabulky 4.4*. Naopak nejmenší podíl na celkovém exportu EU mají nepoživatelné suroviny s výjimkou paliv a nezatříděné komodity, obě skupiny 1,2 %. Což koresponduje s procentuálním podílem na exportu zboží z EU do MERCOSUR těchto skupin. Celkově se export zboží do MERCOSUR podílí na celkovém exportu zboží Unie 2,4 %, s celkovým objemem 44 375 milionů EUR.

Použití jiné kategorizace na komoditní strukturu, respektive rozdělení na primární produkty – suroviny, které lze získat z pěstování a bez výrobního procesu, kde se řadí hlavně produkty zemědělství, rybolovu a lesnictví, a výrobky, jež jsou zhotoveny z určitých surovin, je demonstrováno následující *tabulkou 4.5*, kde lze vidět vývoj objemu exportu zboží za období 2014-2017. Z těchto dvou základních skupin převažují v exportu z EU do MERCOSUR výrobky. Především stroje a dopravní zařízení, ačkoli jejich objem ve sledovaném období klesl o téměř 4 miliony, z 22 186 milionů v roce 2014 na 18 591 milionů EUR v roce 2017. Další objemnou kategorií v této skupině jsou chemikálie, které se v loňském roce dosáhly na hodnotu 11 162 milionů EUR, přičemž průměr za sledované období je 11 259 milionů EUR. Nejmenší podíl pak zaujímají kategorie oblečení a textilie. Oblečení v loňském roce zaznamenalo sice nárůst o 38 milionů EUR, i tak je ale stále nejméně objemnou kategorií ve skupině výrobků. V kategorii primárních produktů je nejmenší objem exportu zaznamenán u rudy a dalších nerostů – 98 milionů EUR, což je také celkově nejmenší objem exportu ze všech kategorií. Naopak nejobjemnější kategorií jsou paliva s téměř 2,9 miliardami EUR, jejich množství totiž rapidně stoupl mezi roky 2016 a 2017 o více jak miliardu EUR, což je největší meziroční nárůst z celé tabulky. Na druhém místě je pak jídlo s 2 miliardami EUR.

Tabulka 4.5 Vývoj importu zboží z MERCOSUR do EU v období 2014-2017 (v mil. €)

			2014	2015	2016	2017
primární produkty	zemědělské produkty	jídlo	1 836	1 801	1 815	2 044
		suroviny	396	365	370	427
	paliva a produkty těžby	rudy a další nerosty	113	114	78	98
		paliva	1 857	1 217	1 804	2 878
		neželezné kovy	538	481	412	485
	CELKEM		4 741	3 977	4 478	5 931
výrobky	železo a ocel		1 136	994	560	848
	chemikálie		11 186	11 824	10 865	11 162
	ostatní polotovary		3 218	2 935	2 560	2 768
	stroje a dopravní prostředky		22 186	21 148	18 608	18 591
	textilie		268	274	247	272
	oblečení		156	152	157	195
	ostatní výrobky		3 060	2 967	2 714	2 987
	CELKEM		41 232	40 298	35 724	36 826
ostatní produkty			757	970	726	709
ostatní			704	998	740	909
CELKEM			47 434	46 243	41 668	44 375

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

4.2. Import Evropské unie z MERCOSUR

Pro MERCOSUR je Evropská unie jedním z nejdůležitějších obchodních partnerů, co se týče dovozu na unijní trh, ten se na celkovém exportu MERCOSUR podílí 23 %, což je největší podíl. Vývoj a rozložení importu zboží do EU udává následující *tabulka 4.6*. Rozložení mezi jednotlivé země MERCOSUR je opět stejné. Největší objem importovala Brazílie, v roce 2017, zboží za celkem 31,1 milionů EUR. Zboží za 8,2 milionů EUR vyvezla do Unie Argentina. Nejmenší podíl na dovozu do EU mají opět Paraguay, Uruguay a Venezuela,

společně vyvezly zboží za 4,3 milionů EUR. Co se týče vývoje celkového importu, který udává *tabulka 4.1*, je situace oproti exportu opačná. Výše importu se zvýšila z 40,7 milionů v roce 2016 na 42 milionů v roce 2017, avšak podíl na celkové importu Evropské unie se snížil, byť jen o 0,1 procentního bodu, ve výsledku jde tedy o zanedbatelnou ztrátu.

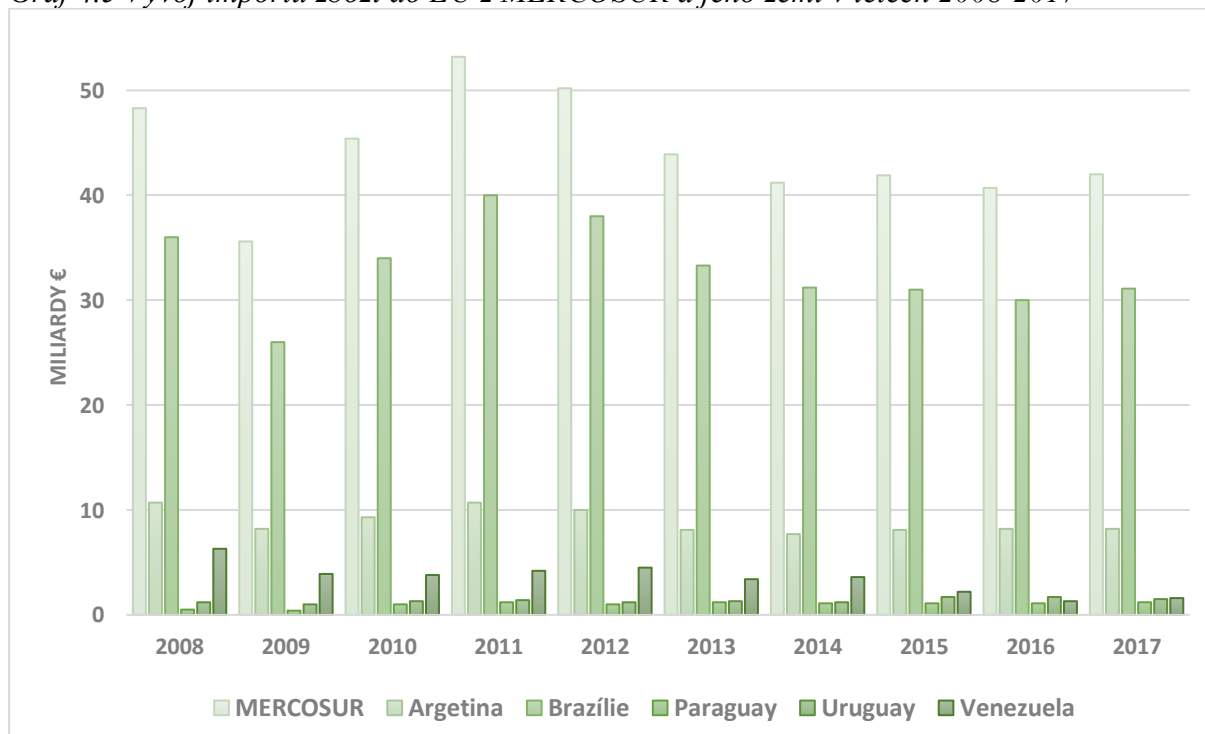
Tabulka 4.6 Vývoj importu zboží do EU ze zemí MERCOSUR v letech 2008-2017 (v mld. €)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Argentina	10,7	8,2	9,3	10,7	10,0	8,1	7,7	8,1	8,2	8,2
Brazílie	36,0	26,0	34,0	40,0	38,0	33,3	31,2	31,0	30,0	31,1
Paraguay	0,5	0,4	1,0	1,2	1,0	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2
Uruguay	1,2	1,0	1,3	1,4	1,2	1,3	1,2	1,7	1,7	1,5
Venezuela	6,3	3,9	3,8	4,2	4,5	3,4	3,6	2,2	1,3	1,6

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Následující *graf 4.5* pak udává vývoj importu zboží z MERCOSUR do Evropské unie a rozložení mezi jeho jednotlivé země. Zde lze opět vidět převahu Brazílie a Argentiny nad ostatními zeměmi MERCOSUR.

Graf 4.5 Vývoj importu zboží do EU z MERCOSUR a jeho zemí v letech 2008-2017

Zdroj: vlastní zpracování

V případě importu služeb do EU jsou čísla o poznání nižší. Největší objem opět vyvezla Brazílie, v roce 2016 to byly služby za celkem 7,9 milionů EUR, to téměř čtyřikrát méně, než kolik vyvezla v roce 2016 zboží a o polovinu méně, než kolik bylo do Brazílie služeb dovezeno. Argentina importovala služby v celkové hodnotě 2,2 milionů EUR, v porovnání se službami je to opět necelá čtvrtina a polovina služeb, které do ní byly exportovány z EU. Poslední tři státy pak vyvezli služby v zanedbatelných částkách, jejichž součet činí jen něco málo přes 1 milion EUR. Nejmenší podíl vůbec – a to jak na dovozu, tak vývozu služeb i zboží má tradičně Paraguay. Bližší rozložení a vývoj importu služeb do EU udává *tabulka 4.7*.

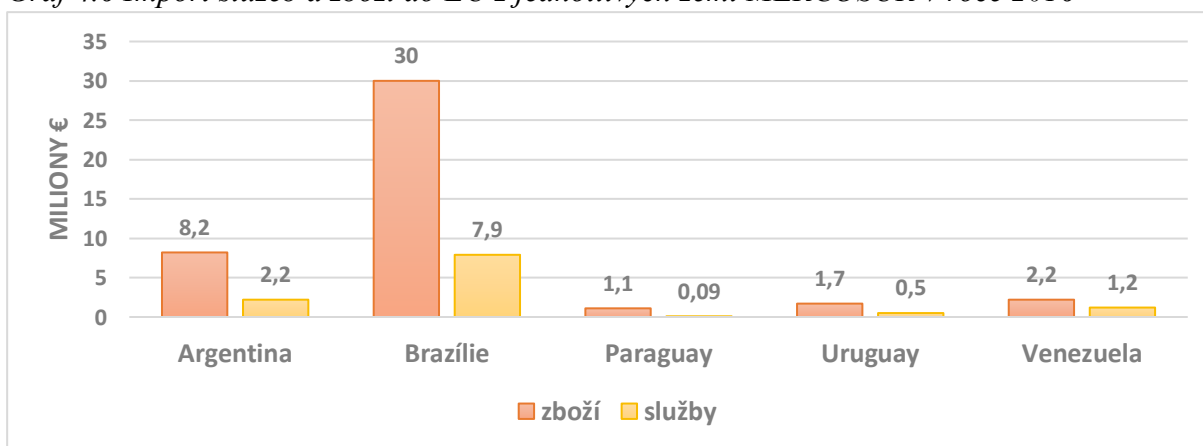
Tabulka 4.7 Vývoj importu služeb do EU ze zemí MERCOSUR v letech 2010-2016 (v mil. €)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Argentina	2,4	2,3	2,4	2,2	1,9	2,2	2,2
Brazílie	6,0	6,7	6,6	6,3	7,1	8,7	7,9
Paraguay	0,08	0,08	0,1	0,1	0,09	0,1	0,09
Uruguay	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5
Venezuela	0,7	0,6	0,9	0,7	0,6	0,7	0,5

Zdroj: Eurostat (2018), vlastní zpracování

Graf 4.6 ukazuje poměr a objem importovaných služeb a zboží z jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016. Zde lze vidět tu samou situaci jako v případě exportu, Brazílie a Argentina dominují v importu zboží i služeb nad ostatními zeměmi, a to v takovém rozsahu, že součet objemu zboží i služeb Paraguaye, Uruguaye a Venezuely nedosahuje ani poloviny objemu Argentiny, jejíž objem importu je oproti Brazílii čtvrtedí.

Graf 4.6 Import služeb a zboží do EU z jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Komoditní struktura importu zboží

V tabulce 4.8 jsou vyčísleny hodnoty importu do Unie z MERCOSUR, procentuální podíl jednotlivých skupin SITC na celkové importu do EU a také procentuální podíl na celkovém importu zboží EU. Celkově v roce 2017 importoval MERCOSUR do Evropské unie zboží v hodnotě 42 0007 milionů EUR, což je přibližně o 2 000 milionů EUR méně než hodnota exportovaného zboží Uníí do MERCOSUR.

Tabulka 4.8 Import zboží do EU z MERCOSUR podle SITC v roce 2017

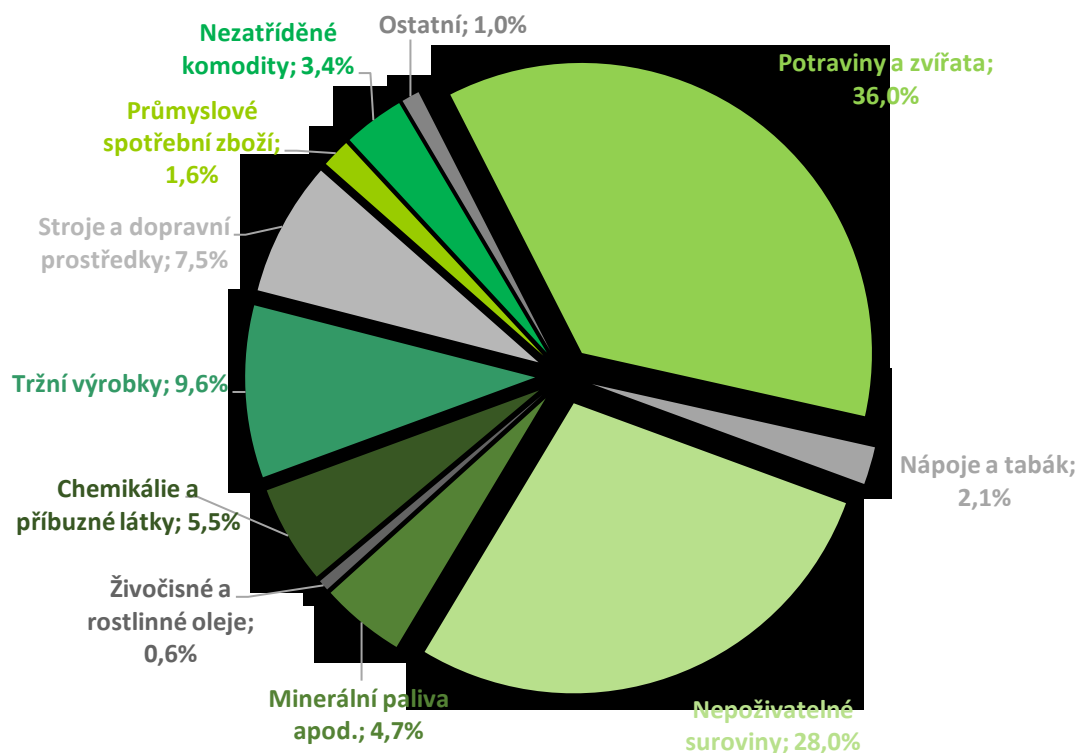
	Hodnota importu (v milionech €)	% podíl na celkovém importu zboží do EU z MERCOSUR	% podíl na celkovém importu zboží EU
0 Potraviny a živá zvířata	15 134	36	14,6
1 Nápoje a tabák	873	2,1	10,3
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	11 764	28	17,5
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	1 965	4,7	0,6
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	236	0,6	2,2
5 Chemikálie a příbuzné výrobky jinde neuvedené	2 327	5,5	1,2
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	4 020	9,6	2
7 Stroje a dopravní prostředky	3 150	7,5	0,5
8 Průmyslové spotřební zboží	678	1,6	0,2
9 Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné	1 444	3,4	2,2
Ostatní	416	1	neuvedeno
Celkem	42 0007	100	2,3

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Největší podíl na tomto importu má skupina potravin a živých zvířat – celkem 36 %, jak lze vyčíst z grafu 4.7, což představuje více než 15 miliard EUR. Druhou největší skupinou jsou nepoživatelné suroviny s výjimkou paliv, jejich podíl na importu je 28 % (11 764 milionů EUR). Třetí největší podíl mají tržní výrobky, celkem 9,6 % s celkovou hodnotou přes 4 miliardy EUR. Naopak nejmenší podíl na celkovém importu z MERCOSUR do EU mají živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky, pouhých 0,6 %, v porovnání s exportem této skupiny

zboží do MERCOSUR se ale jedná o téměř stejné množství, rozdíl je 0,1 procentního bodu. Dalšími skupinami s nízkým podílem jsou kategorie ostatní s 1 % a průmyslové spotřební zboží s 1,6 %, podíl 2,1 % na celkovém importu zboží z MERCOSUR do Unie má skupina nápojů a tabáku.

Graf 4.7 Import zboží do EU z MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Zajímavým porovnáním je opět srovnání procentního podílu na celkovém importu zboží EU a procentní podílu na celkovém importu zboží z MERCOSUR do EU z *tabulky 4.8*. Ačkoli jsou nejobtímnější skupinou importovanou z MERCOSUR potraviny a zvířata, na celkovém importu do EU má podíl 14,6 %, zatímco požitelné suroviny 17,5 %, ačkoli jejich podíl importu z MERCOSUR je menší. Nejnížší procentní podíl na celkovém importu Evropské unie mají skupiny průmyslového spotřebního zboží (0,2 %), stroje a dopravní prostředky (0,5 %) a minerální paliva a podobné (0,6 %), jejich celková hodnota je 5 793 milionů EUR.

Jiné rozdělení – na primární produkty a výrobky, je demonstrováno následující *tabulkou 4.9*, kde lze vidět vývoj importu zboží z MERCOSUR do EU v období 2014-2017.

Z tabulky je snadno rozpoznatelné, že největší objem, v celém sledovaném období, zastávají primární produkty, konkrétně pak zemědělské produkty, nejkonkrétněji jídlo. Ze skupiny primárních produktů nejmenší množství importovaného zboží zastává skupina neželezných kovů, ačkoli se jejich dovoz z MERCOSUR do Unie oproti roku 2014 výrazně zvýšil, a to až šestnáctkrát. Ve skupině výrobků dominuje kategorie strojů a dopravních prostředků, jejichž objem se vždy pohybuje nad 3 miliardami EUR. Nejmenší část pak zastává oblečení, které se drží na průměru 17 milionů EUR ročně. Celkově lze říct, že MERCOSUR udržuje objem vyváženého zboží do EU, přičemž průměr za sledované období je 41 466 milionů EUR importovaného zboží za rok.

Tabulka 4.9 Vývoj importu zboží z MERCOSUR do EU v období 2014-2017 (v milionech €)

			2014	2015	2016	2017
primární produkty	zemědělské produkty	jídlo	20 166	20 774	19 716	19 231
		suroviny	2 708	3 471	3 154	3 388
	paliva a produkty těžby	rudý a další nerosty	6 641	5 229	4 594	5 387
		paliva	1 535	838	964	1 965
		neželezné kovy	24	323	401	306
	CELKEM		31 291	30 635	28 829	30 278
výrobky	železo a ocel		1 257	1 627	1 667	1 980
	chemikálie		2 095	2 205	2 153	2 327
	ostatní polotovary		1 786	1903	1 717	1 700
	stroje a dopravní prostředky		3 004	3 369	3 678	3 150
	textilie		31	27	40	34
	oblečení		17	18	16	17
	ostatní výrobky		599	620	636	638
	CELKEM		8 788	9 770	9 907	9 846
ostatní produkty			779	1 126	1 412	1 467
ostatní			379	358	503	416
CELKEM			41 237	41 889	40 651	42 007

Zdroj: European Commission (2018), vlastní zpracování

Závěr

Ačkoli se rozvojové země v dnešním světě potýkají s celou řadou problémů, které jsou způsobeny hlavně jejich koloniální minulostí, která se stále negativně projevuje v jejich ekonomické oblasti, ale také ve společnosti, lze integrační organizaci MERCOSUR považovat za jedno z neúspěšnějších uskupení rozvojových zemí. Jeho rostoucí význam na světovém trhu se projevuje také při jednání s dalšími organizacemi, ale i státy, a celkově se projevuje její potenciál stát se světovým hráčem.

Obchodní vztahy MERCOSUR a Evropské unie se začaly formovat již od 90. let minulého století, kdy Unie uzavírala bilaterální dohody s jednotlivými členskými zeměmi MERCOSUR. Hlubší spolupráce mezi těmito integračními organizacemi odstartovala v roce 1995, když byla uzavřena první dohoda mezi těmito celními uniemi – Mezuregionální rámcová spolupráce. Ekonomický růst členských států byl jedním z důsledků snižování obchodních bariér a postupného zvyšování obchodování mezi regiony. K vytvoření zóny volného obchodu, která je jedním z cílů Asociační dohody a hlavním cílem její části o obchodní oblasti, prozatím ještě nedošlo, ačkoli bylo očekáváno, že tak bude učiněno nejpozději do začátku roku 2018. Bohužel kvůli častým přerušováním jednání a neustálým neshodám v této oblasti není jasné, kdy a jestli bude zóna volného obchodu mezi EU a Společným trhem jihu kdy existovat.

Cílem práce bylo představit současnou formu vztahů mezi dvěma regionálními integračními organizacemi – EU a MERCOSUR a zhodnotit objem a strukturu obchodní výměny mezi evropskou a latinskoamerickou integrační organizací. Pro MERCOSUR je Evropská unie jedním z největších obchodních partnerů. V roce 2017 představovala 20,3 % celkového obchodu MERCOSUR. Vývozy zboží Unie do zemí Společného trhu jihu dosáhly v roce 2017 23 %, tedy 44,4 miliard EUR, zatímco dovozy z MERCOSUR do Unie 18,1 % (42 miliard EUR). K nejvíce vyváženým komoditám z EU do MERCOSUR patřili v roce 2017 stroje a dopravní prostředky (42%), následovány chemikáliemi a jinými příbuznými látkami, jako například farmaceutickými výrobky (25,2%). MERCOSUR do EU vyvážel v roce 2017 hlavně zemědělské produkty, potraviny a živá zvířata (36 %), velký podíl měla také skupina nepoživatelných surovin (28 %). Evropská unie je rovněž nejvýznamnějším investorem v regionu a objem investic stoupá. MERCOSUR je ale rovněž významným investorem pro Unii (hlavně pro Portugalsko a Španělsko). Podle mého názoru by bylo pro obě organizace správným krokem uzavření oné zóny volného obchodu, protože si vzájemně mají co nabídnout. Evropská unie jako jeden z nejvýznamnějších obchodníků na světě na jedné straně a země MERCOSUR,

tvořící jeden z největších trhů na světě, který se stále rozvíjí a zahrnuje téměř polovinu obyvatel a HDP Jižní Ameriky, stojící na straně druhé.

Seznam použité literatury

Knihy

1. ADAMCOVÁ, Lenka a Ivo GOMBALA. *Regionální ekonomická integrace v Asii, Africe a Latinské Americe*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. 117 s. ISBN 9788024501529.
2. ADAMCOVÁ, Lenka a kol. *Úvod do rozvojových studií*. Praha: Oeconomica, 2006. 297 s. ISBN 80-245-1057-x.
3. BAAR, Vladimír. *Vnější vztahy Evropské unie: geoekonomické a geopolitické aspekty jejich makroregionální diferenciace*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2006. 197 s. ISBN 80-7368-142-0.
4. BINDI, Federiga and Irina ANGELESCU, ed. *The Foreign Policy of the European Union: Assessing Europe's Role in the World*. 2. edition. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2012, 366 p. ISBN 978-0-8157-2252-6.
5. CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Praha: C. H. BECK, 2003. 709 s. ISBN 80-7179-804-5.
6. FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014. 390 s. ISBN 978-80-248-3333-0.
7. GOMEZ ARANA, Arantza. *The European Union's policy towards Mercosur: Responsive not strategic*. Manchester: Manchester University Press, 2017, 256 p. ISBN 978-0-7190-9694-5.
8. GRILLI, Enzo R. *The European community and the developing countries*. New York: Cambridge University Press, 1993. 387 p. ISBN 0521385113.
9. KUNA, Zbyněk. *Rozvojové země ve světové ekonomice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005. 132 s. ISBN 80-213-1134-7.
10. KUNEŠOVÁ, Hana, KOCOUREK, Aleš, BEDNÁŘOVÁ, Pavla, CIHELKOVÁ, Eva a NOVÝ, Miloš. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 406 s. ISBN 978-80-7400-502-2.
11. MAJEROVÁ, Ingrid. *Rozvojové ekonomiky*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, 2008. 170 s. ISBN 978-80-7248-459-1.
12. SYROVÁTKA, M. a HARMÁČEK, J. Klasifikace rozvojových zemí. In *Rozvojová studia – vybrané kapitoly*. NOVÁČEK, Pavel (ed.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Kapitola 4. s. 45-65.

Články v odborných časopisech

1. SYROVÁTKA, Miroslav. Jak (ne)měřit kvalitu života. Kritické pohledy na index lidského rozvoje. *Mezinárodní vztahy*, 2008, roč. 43, č. 1, s. 9-37. ISSN 2570-9429.

Elektronické publikace a ostatní

1. BAPTISTA, Luiz Olavo: Mercosur, Its Institutions and Juridical Structure. [online]. SICE: Foreign Trade Information System, 1998. 136 s. Dostupné z: http://ctrc.sice.oas.org/geograph/south/mstit2_e.pdf
2. EUROPEAN COMMISSION. *Development Cooperation Instrument (DCI) 2014-2020 - Multiannual Indicative Regional Programme for Latin America*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/multiannual_indicative_regional_programme_for_latina_merica.pdf
3. EUROPEAN COMMISSION. *EU-MERCOSUR ASSOCIATION AGREEMENT: A vast economic potential, building bridges for open trade and sustainable development*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156465.pdf
4. EUROPEAN COMMISSION. *European Union, Trade in goods with Mercosur 4*. [online]. 2007. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113488.pdf
5. EUROPEAN COMMISSION. *Report from the XXXIIth round of negotiations of the Trade Part of the Association Agreement between the European Union and Mercosur*. [online] 21. února – 2. března 2018. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156641.pdf
6. EUROPEAN UNION. *Joint Declaration on political dialogue between the European Union and Mercosur*. [online] Madrid: 15. prosince 1995. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://eulacfoundation.org/en/system/files/Joint%20Declaration%20on%20political%20dialogue%20between%20the%20European%20Union%20and%20Mercosur%2C%20Madrid%2C%20December%2015%2C%201995.pdf>
7. EVROPSKÁ UNIE. *Lisabonská smlouva: Konsolidované znění smlouvy o fungování Evropské Unie*. [online]. 13. prosince 2007, [cit. 2018-03-25]. Dostupné také z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16334-fungovani_eu.pdf
8. FŇUKAL, Miloš, ŠERÝ, Miloslav a Zdeněk SZCZYRBA. *Regionální geografie Latinské Ameriky a Karibiku*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. [online]. [cit. 2018-05-02] Dostupné z: <http://rgla.upol.cz/soubory/pdf/>
9. GARCÍA DE LA CRUZ, José Manuel. *La integración productiva en MERCOSUR: orientaciones para la Unión Europea*. [online]. Madrid: Fundación Carolina, 2010 [cit.

- 2018-05-02]. ISBN 1885-9135. Dostupné z: https://www.fundacioncarolina.es/wp-content/uploads/2014/07/Avance_Investigacion_41.pdf
10. INTERNATIONAL MONETARY FUND. *World Economic Outlook: Seeking Sustainable Growth Short-Term Recovery, Long-Term Challenges*. [online]. Washington, DC: International Monetary Fund, Publication Services, 2017 [cit. 2018-03-14]. ISBN 978-1-48432-114-0.
  11. LATIN AMERICA, CARIBBEAN AND EUROPEAN UNION: SUMMIT RIO DE JAINERO. *Declaration of Rio de Janeiro / priorities for action*. [online] 29. června 1999. [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/intcoop/eurolat/key_documents/summits_eu_alc/i_29_6_1_999_rio_en.pdf
  12. MERCOSUR. *Protocolo adicional al Tratado de Asunción sobre la estructura institucional del MERCOSUR – Protocolo de Ouro Preto*. [online]. 17. prosince 1994. [cit. 2018-04-01]. Dostupné také z: http://www.mercosur.int/msweb//portal%20intermediario/es/archivos/CMC_1994_OuroPreto.pdf
  13. MERCOSUR. *Protocolo De Olivos Para La Solución De Controversias En El Mercosur*. [online]. 18. února 2002. [cit. 2018-04-01] Dostupné také z: https://idatd.cepal.org/Normativas/MERCOSUR/Espanol/Protocolo_de_Olivos.pdf
  14. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Přehled vyjednávaných obchodních dohod mezi EU a třetími zeměmi*. [online]. ČR: leden 2018. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z https://www.mpo.cz/assets/cz/zahranicni-obchod/mezinarodni-obchodni-dohody/2018/1/Obchodni-dohody---sjednavane_2.pdf
  15. PARLAMENTO DEL MERCOSUR. *Reglamento interno del Parlamento del MERCOSUR*. [online]. Montevideo: 6. srpna 2007. [cit. 2018-04-30] Dostupné z: http://www4.hcdn.gob.ar/diputadosmercosur/documentos_institucionales/REGLAMENTO_PPM.pdf
  16. SECRETARÍA DEL MERCOSUR Y SECTOR DE ASESORÍA TÉCNICA. *MERCOSUR: Estructura y Agendas*. [online]. Uruguay, Montevideo: MERCOSUR, 2015, 33 p. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://www.mercosur.int/innovaportal/file/7338/1/mercosur_academico_final_es_web.pdf
  17. UNITED NATIONS. *Human Development Report 2016: Human Development for Everyone*. [online]. Washington, DC: Communications Development Incorporated, 2016

[cit. 2018-03-16]. ISBN 978-92-1-060036-1. Dostupné z:
http://hdr.undp.org/sites/default/files/2016_human_development_report.pdf

WWW stránky

1. BYDŽOVSKÁ, Marie. Rozvojová politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8918/sekce/rozvojova-politika/>
2. EUROPEAN COMMISSION. Latest round reports and EU proposals for the trade agreement with Mercosur. [online] Brussels: 22. ledna 2018. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1769>
3. FRIČOVÁ, Vítězslava. Obchodní politika. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2018-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>
4. KURSA, David. MERCOSUR. *EUROSKOP.cz: Věcně o Evropě*. [online]. [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9139/sekce/mercosur/>
5. LA NACION. Para qué sirve el Parlasur y cuánto cobran sus miembros. [online]. 21. června 2016 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.lanacion.com.ar/1911144-parlasur-poca-actividad-y-salarios-de-diputado>
6. MERCOSUR. Foro Consultivo Económico-Social (FCES). [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/6458/2/innova.front/foro-consultivo-economico-social-fces>
7. MERCOSUR. Órganos Derivados de Textos Fundacionales. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/3878/2/innova.front/organos-derivados-de-textos-fundacionales#Consejo>
8. MERCOSUR. Parlamento del MERCOSUR (Parlasur). [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/8620/11/innova.front/parlamento-del-mercosur-parlasur>
9. MERCOSUR. Secretaría del MERCOSUR. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.mercosur.int/innovaportal/v/48/2/innova.front/secretaria-del-mercosur>
10. PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Acerca del Parlamento. In: *Parlamento del MERCOSUR*. [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/7006/1/parlasur/parlamento.html>
11. PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Galería de Presidentes. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/13759/1/parlasur/galeria-de-presidentes.html>

12. PARLAMENTO DEL MERCOSUR. Organización. [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://www.parlamentomercosur.org/innovaportal/v/148/1/parlasur/organizacion.html>
13. PORTAL EDUCATIVO DE LAS AMÉRICAS. El Tratado de Asunción. [online]. 1993. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: http://www.educoas.org/portal/bdigital/contenido/laeduca/laeduca_114/articulo2/tratado.aspx
14. SCHENONE, Carlos Roberto y Eliodoro Ramón CÁCERES. MERCOSUR: Estructura y resoluciones desde su creación (1991-2005). In: *EUMED.net*. [online]. [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: http://www.eumed.net/libros-gratis/2006b/mcs-sc/1b.htm#_ftnref5
15. UNCTADstat. Classifications: Country Classification. [online]. [cit. 2018-03-16]. Dostupné z: <http://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications.html>
16. WORDL BANK: Primary education or less (% ages 15+). [online]. 2015 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/WP_time_10.6?view=map
17. WORDL BANK: Secondary education or more (% ages 15+). [online]. 2015 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/WP_time_10.7?view=map
18. WORLD BANK: Employment in agriculture (% of total employment). [online]. březn, 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS?name_desc=true&view=map
19. WORLD BY MAP: Median Age. [online]. leden, 2017 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://world.bymap.org/MedianAge.html>

Seznam zkratek

ACP	Země Afriky, Kabiriku a Pacifiku <i>The African, Caribbean and Pacific Group of States</i>
ALADI	Latinskoamerické integrační sdružení <i>La Asociación Latinoamericana de Integración</i>
CCM	Komise MERCOSUR pro obchod <i>La Comisión de Comercio del MERCOSUR</i>
CMC	Rada společného trhu <i>El Consejo del Mercado Común</i>
CPC	Společná parlamentní komise <i>La Comisión Parlamentaria Conjunta</i>
DAC	Rozvojový výbor OECD <i>Development Assistance Committee</i>
EHS	Evropské hospodářské společenství <i>European Economic Community</i>
EU	Evropská unie <i>European union</i>
FAC	Rada pro zahraniční věci <i>Foreing Affairs Council</i>
FCES	Ekonomicko-sociální poradní fórum <i>El Foro Consultivo Económico-Social</i>
GMC	Skupina společného trhu <i>El Grupo Mercado Común</i>
GNI	Národní důchod na obyvatele <i>Gross national income</i>
GRULA	Stálá společná komise v Bruselu <i>Group of Permanent Latin American Ambassadors</i>
GSP	Všeobecný systém preferencí <i>Genereal Systém of Preferences</i>
HDI	Index lidského rozvoje <i>Human development index</i>
IMF	Mezinárodní měnový fond <i>International Monetary Fund</i>
INTA	Výbor pro mezinárodní obchod <i>Committee on International Trade</i>
LDCs	Nejméně rozvinuté země <i>Least Developed Countries</i>

MERCOSUR	Společný trh jihu <i>Mercado Común del Sur</i>
ODA	oficiální rozvojová pomoc <i>Official Development Assistance</i>
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
OPEC	Země vyvážející ropu <i>Organization of the Petroleum Exporting Countries</i>
OSN/UN	Organizace spojených národů <i>United Nations</i>
SAM	Administrativní sekretariát MERCOSUR <i>La Secretaría Administrativa del MERCOSUR</i>
SAT	Technický poradní sektor <i>Sector de Asesoría Técnica</i>
TPC	Výbor pro obchodní politiku <i>Trade Policy Committee</i>
UNCTAD	Konference OSN pro obchod a rozvoj <i>United Nations Conference on Trade and Development</i>
UNDP	Rozvojový program OSN <i>United Nations Development Programme</i>
WB	Světová banka <i>World Bank</i>
WTO	Světová obchodní organizace <i>World Trade Organization</i>

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 2.1 Klasifikace zemí Světové banky podle HND na obyvatele (2017)

Tabulka 2.2 Podíly klasifikačních skupin Mezinárodního měnového fondu na celkovém světovém množství daných kritérií (2017)

Tabulka 2.3 Klasifikace zemí podle UNCTAD

Tabulka 2.4 Rozřazování zemí podle HDI

Tabulka 3.1 Dohody uzavřené mezi ES a zeměmi MERCOSUR či MERCOSUR do roku 2000

Tabulka 4.1 Vývoj obchodu se zbožím mezi EU a MERCOSUR v letech 2008-2017

Tabulka 4.2 Vývoj exportu zboží z EU do zemí MERCOSUR v letech 2008-2017 (v mld. €)

Tabulka 4.3 Vývoj exportu služeb z EU do zemí MERCOSUR v letech 2010-2016 (v mil. €)

Tabulka 4.4 Export zboží z EU do MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Tabulka 4.5 Vývoj importu zboží z MERCOSUR do EU v období 2014-2017 (v mil. €)

Tabulka 4.6 Vývoj importu zboží do EU ze zemí MERCOSUR v letech 2008-2017 (v mld. €)

Tabulka 4.7 Vývoj importu služeb do EU ze zemí MERCOSUR v letech 2010-2016 (v mil. €)

Tabulka 4.8 Import zboží do EU z MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Tabulka 4.9 Vývoj importu zboží z MERCOSUR do EU v období 2014-2017 (v mil. €)

Seznam grafů

Graf 4.1 Vývoj obchodu se zbožím mezi EU a MERCOSUR v letech 2008-2017

Graf 4.2 Vývoj exportu zboží z EU do MERCOSUR a jeho zemí v letech 2008-2017

Graf 4.3 Export služeb a zboží z EU do jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016

Graf 4.4 Export zboží z EU do MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Graf 4.5 Vývoj importu zboží do EU z MERCOSUR a jeho zemí v letech 2008-2017

Graf 4.6 Import služeb a zboží do EU z jednotlivých zemí MERCOSUR v roce 2016

Graf 4.7 Import zboží do EU z MERCOSUR podle SITC v roce 2017

Seznam obrázků

Obrázek 3.1 Časová osa MERCOSUR

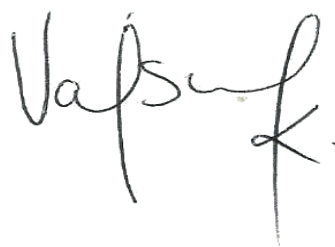
Obrázek 3.2 Pyramida priorit stanovená v 70. letech pro následující období

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9.5. 2018

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Václav K.', is written on the page.